

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Kiinnostaako operetti? – Nuoret aikuiset Suomen
operettikentällä**

Case OperArt Jyrki Anttila Oy

Sara Sainio

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 05 / 2018

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sara Sainio	Sivumäärä 40 ja 2 liitesivua
Työn nimi Kiinnostaako operetti? – Nuoret aikuiset Suomen operettikentällä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Minna Hautio	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja OperArt Jyrki Anttila Oy	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tilaaja on tenori Jyrki Anttilan yritys OperArt Jyrki Anttila Oy, joka on tuottanut operetteja aktiivisesti vuodesta 2013 alkaen. Yrityksen toiminnan haasteena on pitkään ollut yleisöjen heikko vaihtuvuus ja ikääntyminen. Operettikävijöiden keski-ikä Suomessa on 60-70 vuotta. Opinnäytetyön tavoite on löytää keinoja, joilla 18-30-vuotiaat nuoret, jotka opiskelevat 3. asteen oppilaitoksessa, saataisiin kiinnostumaan operetista. Tutkimuksessa selvitetään esimerkiksi haastattelun avulla, mitkä ulkoiset ja sisäiset tekijät vaikuttavat nuorten kulttuurin kuluttamiseen.</p> <p>Opinnäytetyössä käytetyt tiedonkeruumenetelmät ovat ryhmähaastattelu ja sähköpostihaastattelu, jotka pyrkivät keräämään laadullista tietoa 3. asteen opiskelijoiden kokemuksesta suhteessa operettiin ja muihin esittäviin taiteisiin.</p> <p>Opinnäytetyössä toiminnallisuus nousee suureen rooliin. Opinnäytetyön kokeiluna Turun konserttitalossa esitettiin Franz Lehárin operetti Paganini, jonka kohderyhmäksi valittiin erityisesti nuoret 3. asteen opiskelijat. Kokeiluun liittyi myös oheistapahtuma ennen esitystä. Kokeilun tarkoituksena oli markkinoida operettiteosta nuorille, ja sen jälkeen selvittää kyselyn erilaisten osoittimien avulla, kuinka tyytyväisiä tai tyytymättömiä he olivat Paganini-operettiin ja operettiin taiteenmuotona.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että operetti ei ole suomalaisten nuorten aikuisten suosima taiteenmuoto. Heitä on vaikea aktivoida operettiyleisöksi, sillä operetti on heille tuntematon tai negatiivisia mielikuvia herättävä taiteenlaji. Mikäli nuorten aikuisten kiinnostus saadaan kuitenkin herätettyä, heidän kokemuksensa operetista muuttuu positiivisemmaksi, ja he haluavat lähteä katsomaan operettia uudestaan.</p> <p>Tutkimuksen tuottamaa tietoa käytetään OperArt Jyrki Anttila Oy:n yritystoiminnan kehittämiseen, ja operetin näkyvyyden parantamiseen Suomessa. Opinnäytetyön tieto on yleisesti pätevää Suomen operettikentällä.</p>	
Asiasanat operetit, nuoret aikuiset, esittävät taiteet, osallistaminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme of Cultural Management

ABSTRACT

Author Sara Sainio	Number of Pages 40 + 2
Title Kiinnostaako operetti? – Nuoret aikuiset Suomen operettikentällä	
Supervisor(s) Minna Hautio	
Subscriber and/or Mentor OperArt Jyrki Anttila Oy	
Abstract <p>The subscriber of the thesis is tenor Jyrki Anttila's company OperArt Jyrki Anttila Oy, which has produced operettas actively since 2013. The company's challenge is finding new audiences since it's target group is aging. Operetta visitors' middle age in Finland is in between 60 to 70 years. Goal of the thesis is to find ways to get 18 to 30 year-old university students to find interest in operetta. The research uses interview to find which internal and external factors affect on the youth's cultural consumption.</p> <p>The data acquisition methods used in the thesis are group interview and e-mail interview. They were targeted to find qualitative information on university students' view on operetta and other performing arts.</p> <p>An experimental part has a great role in the thesis. Franz Léhar's Paganini-operetta was performed in Turku Concert House. It's target group was especially young university students. The meaning of the experiment was to market the operetta performance to the young people and by polling the visitors to research how happy or unhappy they were with the Paganini-operetta and operetta experience in general.</p> <p>The findings of the thesis show that operetta is not very popular art form amongst youth in Finland. They are difficult to activate to being a part of operetta audience, because operetta is unknown for them and it might have rather negative conception for them. When the young adult's interest in an operetta is awoken, their conception turn to more positive and they want see another operetta performance.</p> <p>The information provided by the thesis is used to develop OperArt Jyrki Anttila's business and to make operetta more known in Finland. The information is generally competent in Finland's cultural field.</p>	
Keywords operettas, young adults, performing arts, social inclusion	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPERETTIKENTTÄ SUOMESSA JA ULKOMAILLA	8
3 NUORTEN KULTTUURINKULUTTAMINEN JA VAPAA-AJANVIETTO SUOMESSA JA ULKOMAILLA	13
4 MENETELMÄT	17
4.1 Ryhmähaastattelu	17
4.2 Sähköpostihaastattelu	22
5 KOKEILU	25
5.1 Markkinointi	25
5.2 Paganini-esitys	28
5.3 Palaute oheistapahtumasta	31
5.4 Kyselylomakkeen tuottamat vastaukset	32
5.5 Jälkihaastattelu	40
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
LÄHTEET	45
LIITTEET	47
Liite A: Ryhmähaastattelun ja sähköpostihaastattelun runko	
Liite B: Turun konserttitalon esityksissä jaettu asiakaspalautelomake	

1 JOHDANTO

Operetti voidaan määritellä musiikinäytelmäksi, sillä se sisältää sekä laulua että puhuttua dialogia, toisin kuin ooppera. Operettia pidetäänkin musikaalin edeltäjänä (Tieteen termipankki 2017). Taiteenlajina operetti on haasteellinen, sillä se vaatii esiintyjältä oopperalaulun hallitsemisen lisäksi myös näyttelijän ja tanssijan taitoja (Hakala 2015).

Suomalaisesta operettikentästä voidaan yleistäen sanoa, että operettiesityksissä vieraillee prosentuaalisesti eniten yli 50-vuotiaita henkilöitä, joista suurin osa on naisia. 40-50-vuotiaita käy opereteissa jonkin verran ja alle 40-vuotiaita harvoin. Operettitaiteen ongelma on, että operettiyleisö ikääntyy eikä uudistu.

Erityisesti operettiin keskittyviä kirjallisia lähteitä on vähän, mutta sille läheisestä näyttämötaiteenlajista oopperasta on kirjoitettu huomattavasti enemmän. Koska operetti ja ooppera ovat keskenään kuitenkin hyvin saman kaltaisia, rinnastan ne opinnäytetyössäni tiiviisti toisiinsa. Atso Almila (2014) kirjoittaa esseessään ”Kansan oopperan lähestymisen tie”, että (suomalaista) oopperaa pidetään sanan negatiivisessa merkityksessä korkeakulttuurina ja vieraana taiteenlajina. Kaiken lisäksi verorahojen käyttäminen oopperan tukemiseen vahvistaa mielikuvaa turhasta ja elitistisestä taiteen muodosta (mt). Varsinkin suomalaisilla nuorilla on kokemukseni mukaan samankaltaisia antipatioita myös operettia kohtaan. Operettia pidetään oopperan laila liian vaikeasti ymmärrettävänä ja raskaana esittävän taiteen muotona, tai vaihtehtoisesti sitä ei tunneta laisinkaan.

L’Opera de Parisin kausikertomuksessa (2016-2017) on tutkittu tarkasti oopperavierailijoiden ikäjakaumaa. Oopperassa kaudella 2016-2017 vierailleista 84,1% on ollut yksityishenkilöitä, joista 16,2% on ollut alle 28-vuotiaita. Oopperassa kävijöiden arvioitu keski-ikä on 48, mikä on henkilökohtaisen kokemukseni mukaan alhaisempi kuin ooppera- ja operettikävijän keski-ikä Suomessa. Arvioisin, että tavallisen suomalaisen operettikävijän ikä on 60 vuotta.

Toistaiseksi ei tiedetä tarkkaan, mitkä asiat vaikuttavat suomalaisten nuorten operettivierailuihin. Opinnäytetyössä tutkitaan, kuinka paljon operettiesityksissä käyntiin vaikuttavat:

- a) pääsylippujen hinta
- b) markkinointikanavat
- c) esiintyjävalinnat
- d) oheisohjelma ja muu elämyksellisyys

Hankitun tiedon avulla tavoitteena on löytää konkreettisia keinoja, joilla opiskelijat saadaan kiinnostumaan operetista.

Kirjoittamani pohjalta opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi voidaan hahmotella: Miksi operetti ei kiinnosta nuoria aikuisia? Miten heidät saataisiin siitä kiinnostumaan?

Opinnäytetyön tilaajana toimii tenori Jyrki Anttilan konsertti- ja ohjelmatoimisto OperArt, joka on tuottanut operetteja aktiivisesti vuodesta 2013. Yrityksen toiminnassa on viidessä vuodessa tullut vastaan yleisöjen ikääntyminen ja heikko vaihtuvuus.

Kehittämistyö tarvitaan, jotta operetille saataisiin uusia katsojia nuorista aikuisista. Opinnäytetyössä nuorilla aikuisilla tarkoitetaan 18-30-vuotiaita 3. asteen opiskelijoita. Riie Heikkilä (2015, 36) viittaa lukuisiin tutkimuksiin (López-Sintas & García-Álvarez 2002, Coulangen & Lemel 2007, García-Álvarez ym. 2007, Chan & Goldthorpe 2007, Purhonen ym. 2009), joiden johtopäätös on pääpiirteittäin ollut, että ”ylemmissä yhteiskuntaluokissa” seurataan sekä korkeakulttuuria että populaarikulttuuria. Siksi korkeammin koulutetut ovat todennäköisimmin kulttuurin suhteen kaikkiruokaisempia kuin vähemmän koulutetut. (Riie Heikkilä 2015, 36.) Korkeamman koulutusasteen katsotaan lisäävän aktiivisuutta erityisesti oopperan ja taidegallerioiden kaltaisten ajankäyttömuotojen parissa (Riie Heikkilä 2015, 39). Siksi opinnäytetyön tutkimuksen kohteeksi on rajattu 3. asteen opiskelijat; he ovat ihanteellisimmassa asemassa operetista kiinnostumiseen.

Tutkimukseen liittyy käytännön osuus, jossa kokeiltiin markkinointi- ja muita keinoja opiskelijoiden huomion kiinnittämiseksi. Kokeilu liittyy Franz Leharin Paganini-

operettiin, joka järjestettiin Turussa lauantaina 17.3.2018. Operettiin tarjottiin opiskelijoille pääsylippuja puoleen hintaan, ja markkinoinnissa käytettiin enemmän sosiaalisen median markkinointia kuten Facebookin ja Instagramin livevideoita ja opiskelijoihin kohdennettua maksettua mainontaa. Suoramarkkinointi kohdennettiin opiskelijajärjestöihin.

OperArtilla ei ole olemassa tarkkaa tietoa siitä, kuinka paljon alle 30-vuotiaita vierailijoita operettinäytöksillä konkreettisesti on. Sitä on tarkoitus tutkia kokeilun päätteeksi tehtävällä kyselyllä, jonka data analysoidaan yleistettäväksi tiedoksi.

Opinnäytetyön on tarkoitus tuottaa OperArtille myös kentällä yleisesti pätevä opas, josta selviää, millä keinoilla nuoret saadaan kiinnostumaan operetista tehokkaimmin, ja mitkä markkinointikanavat tuottavat eniten tulosta nuoren kohdeyleisön kohdalla.

2 OPERETTIKENTTÄ SUOMESSA JA ULKOMAILLA

Operetti on 1800-luvulla syntynyt esittävän taiteen laji, joka on sukua sekä oopperalle että musiikkiteatterille (New World Encyclopedia 2015). Operetin erottaa oopperasta sen puheosuudet, joita oopperoissa ei ole (Köhler 2011, 11). Kuitenkin esimerkiksi operetti Lepakko voitaisi luokitella oopperaksi, jos puhuttu dialogi muutettaisiin lauluksi (Köhler 2011, 11). Siksi rajanveto oopperan ja operetin välillä on toisinaan hankalaa (New World Encyclopedia 2015). Operetit ovat usein myös juoneltaan oopperoita kevyempiä, ja siksi operettia luonnehditaan kevyeksi oopperaksi (New World Encyclopedia 2015).

Köhler (2011, 11) lainaa kirjassaan laulaja Hilikka Kinnusta, jonka mukaan operetin erottaa puolestaan musikaalista se, että ”operetin partituuri on sävelletty sinfoniaorkesterille ja että ainakin pääosien esittäjiltä vaaditaan koulutettua ääntä”.

Operetti on eurooppalainen ilmiö, sillä lähes kaikki operetiksi mielletävät teokset ovat syntyneet Euroopassa, tai niiden tekijät ovat olleet eurooppalaisia (Köhler 2011, 11). Operetin juuret ovat Ranskassa, jossa säveltäjä ja libretisti Hervé (oikealta nimeltään Florimond Ronger) sävelsi ensimmäisen operetin 1800-luvun puolivälissä. Sii-tä huolimatta Jacques Offenbachia pidetään operetin isänä, sillä hän teki taiteenla-
jin laajemmin tunnetuksi teoksellaan ”La belle Hélène” vuonna 1864. (New World Encyclopedia 2015.) Köhler (2011, 17, 33) pitää Jacques Offenbachia ja Hervéä kui-
tenkin yhtä merkityksellisinä henkilöinä operetin synnylle.

Operetteja esitettiin Suomessa ruotsin kielellä 1900-luvun alkuun saakka. Suomen-
kieliselle yleisölle operettiaika alkoi Suomen itsenäistymisen ja Suomen Oopperan
(nykyään Suomen Kansallisoopperan) toiminnan vakiintumisen jälkeen. Operetin kul-
ta-aika Suomessa oli 1920-1930-luvuilla. Sotien jälkeen tarjonta ei enää vastan-
nut kysyntään, ja suuret laitosteatterit ja Kansallisooppera alkoivat vierastamaan operet-
tia. (Köhler 2011, 14-15.)

Vuonna 1959 teatterineuvos Hilikka Kinnunen perusti Helsingin Operettiteatterin, jos-
sa esitettiin operetin lisäksi muun muassa musikaaleja ja suomalaisia laulunäy-

telmiä. Helsingin operettiteatteri oli toiminnassa vuosina 1959-1996. Hilikka Kinnunen oli Helsingin Operettiteatterin johtaja, ohjaaja ja laulaja 37 vuotta. Sinä aikana Operettiteatteri teki vierailuita ympäri Suomea sekä ulkomailla Ruotsissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. (Koskenmaan Kartanon Kulttuurikeskus 2018.) Voidaan olettaa, että Operettiteatterin toiminnan jatkamisen esteeksi tuli Hilikka Kinnusen vanheneminen, sillä taloudellisia syitä toiminnan loppumiselle ei ole löydetävissä. Hän oli 71-vuotias vuonna 1996, kun Helsingin Operettiteatterin lopetti toimintansa.

Hilikka Kinnunen oli suosittu laulaja Suomessa 50-60-luvuilla, ja hänen kappaleitaan soitettiin radiossa usein (Koskenmaan Kartanon Kulttuurikeskus 2018). Oletettavasti myös operettimusiikkia soitettiin radiossa enemmän sinä aikana, mikä vaikutti varmasti Hilikka Kinnusen ja Helsingin operettiteatterin pitkään kestäneeseen suosioon.

Oopperalaulaja Tamara Lund alkoi 1990-luvulla suunnitella Turun Operettipäiviä, sillä hän halusi tehdä Turusta Suomen operettikaupungin ja järjestää kesätapahtuman, jonne matkustettaisiin myös kauempaa (Lund 2000, 291). Hän perusti tapahtumaa varten Turun Operettipäivien kannatusyhdistyksen (Turun Sanomat 2005), joka on edelleen aktiivinen, joskaan ei toimintaa harjoittava, yhdistys.

Turun Operettipäivät järjestettiin ensimmäistä kertaa vuonna 1996, mutta taloudellisten vaikeuksien vuoksi operettitoiminta päättyi jo vuonna 1998 (Lund 2000, 291, 303).

Vuonna 2008 Suomessa tapahtui ikään kuin operetin uusi tuleminen, kun operetti teki paluun Suomen Kansallisoopperaan Franz Lehárin operetilla Iloinen leski (Turun Sanomat 2007). Samana vuonna 2008 tenori Jukka Saarman perusti uuden operettiteatteri Bravon! (Turun Sanomat 2008). Sen kerrottiin olevan ”ainoa Suomessa toimiva ammattiteatteri, joka on erikoistunut operettiin” (Turun Sanomat 2008). Teatteri kuitenkin lopetti toimintansa vuonna 2013 pitkään kestäneiden taloudellisten vaikeuksien vuoksi (Tuomaala 2013).

Suomen operettikentästä voidaan sanoa, että operettia nykyään säännöllisesti tuotavia toimijoita on vain muutamia. Opinnäytetyön tilaaja OperArt on vuosina 2013-

2017 tuottanut neljä operettia ja yhden operettigaalan, joka oli useista eri opereteista koottu tarinallinen konserttikokonaisuus.

OperArt Jyrki Anttilan tuottama ja Emmerich Kálmánin säveltämän operetti Mustalaisruhtinatar on Suomessa täysin omaa luokkaansa. Oopperalaulaja Jyrki Anttila (2018) sanoo Mustalaisruhtinattaren olevan Suomen esitetyin operetti saman säveltäjän Kreivitär Marizan rinnalla. Omien sanojensa mukaan Anttila on ollut mukana noin 50:ssä Mustalaisruhtinattaren esityksessä (Anttila 2018). Syksyllä 2017 Jyrki Anttilan OperArt tuotti 10 esitystä Mustalaisruhtinatar neljässä eri kaupungissa, ja kaikki esitykset olivat loppuunmyytyjä. Keväällä 2018 OperArtin tuottamaa Mustalaisruhtinatar-ta esitettiin 9 kertaa kuudessa eri kaupungissa, ja kaikki näytökset olivat jälleen loppuunmyytyjä. Lisäksi vuoden 2018 kesällä ja syksyllä on tulossa vielä 17 Mustalaisruhtinattaren esitystä, joista osa on lähes loppuun varattuja. Mustalaisruhtinattaren saama suosio vuosina 2017-2018 kertoo, että kyseinen operetti on suomalaisten tuntema teos, joka halutaan nähdä yhä uudelleen.

Keravan Ooppera on tuottanut vuosina 2001-2013 yhteensä 6 operettituotantoa (Keravan Ooppera 2013). Suomen Kansallisoopperalla on ollut 2000-luvun aikana vain 2 operettituotantoa (Encore 2018). Savonlinnan Oopperajuhlilla operettiesitys nähtiin ensimmäistä kertaa vasta vuonna 2015 (Koponen 2015), eikä operettia ole sen jälkeen Oopperajuhlien ohjelmistossa enää ollut. Yksittäisiä operettiprojekteja ovat järjestäneet muun muassa useat teatterit kuten Vaasan Ooppera, Tampereen Teatteri ja Tampereen Työväen Teatteri, sekä Lohjan Tenoripäivät (Köhler 2011, 181-188), ja muita mainitakseni Kokkolan Ooppera, Aleksanterin teatteri ja Musiikkiteatteri Kapsäkki.

Tamara Lund (2000, 289) kirjoittaa kirjassaan Lohikäärmeen pahvikulissit:

”Siitä asti, kun kaiken muun laulamisen lisäksi olen laulanut operetteja, olen täällä Suomessa aina joutunut puolustamaan niitä. En tänä päivänäkään oikeastaan ymmärrä miksi. Keski-Euroopassa operetti on omalla oikeutetulla paikallaan myös oopperataloissa, ja niitä laulavat maailmankuulut tähdet.”

Sitaatti Lundin kirjasta pitää edelleen paikkansa, vaikka kirja on kirjoitettu 18 vuotta sitten. Keski-Euroopassa, kuten Itävallassa ja Saksassa, operettikenttä on täysin erilainen kuin Suomessa.

Yksin Wienin kansanoopperassa esitetään kaudella 2018 yhteensä 3 eri operettituotantoa (Volksoper Wien 2018). Sen lisäksi muualla Wienissä ja eri kaupungeissa ympäri Itävaltaa esitetään joka vuosi lukuisia operetteja ja operettikonsertteja (Vienna Ticket Office 2018). Itävallassa on myös operettimusiikille omistettu tapahtuma OMIA Operetta Made in Austria, jonka tarkoitus on ”antaa operetille uutta musiikillista perspektiiviä modernissa ja tavoiteorientoituneessa yhteiskunnassa” (Operette Made in Austria 2018). OMIA on operettikonsertti, ja yhdistää perinteisen taiteen ja multimedian ajan hengen vaatimalla tavalla. Konsertin ovat luoneet oopperatähdet Ildikó Raimondi ja Herbert Lippert. (Operette Made in Austria 2018.)

Saksassa sijaitseva Komische Oper Berlin tuottaa syksyn 2018 esityskaudella 2 eri operettituotantoa, ja vuonna 2019 yhteensä 4 eri operettia (Komische Oper Berlin 2018a). Komische Oper Berlin tekee huomattavasti töitä myös nuorten asiakkaiden tavoittamiseksi, onnistuen siinä. Yli 40,000 lasta ja nuorta vieraillee Komische Operissa vuosittain, sillä esimerkiksi esikoulu- ja koululaisryhmiä kutsutaan tutustu-maan klassiseen musiikkiin, oopperaan ja operettiin, ja teoksia markkinoidaan myös lapsiperheille (Komische Oper Berlin 2018b.) Huomioon on otettu myös alle 30-vuotiaiden nuorten aikuisten taloudellinen tilanne. Alle 30-vuotiaille tarjotaan tiettyihin ooppera- ja operettinäytöksiin lippuja 15 eurolla. (Komische Oper Berlin 2017.)

Lisäksi Komische Oper Berlin tekee yhteistyötä Film University Babelsbergin elokuvaohjaajaopiskelijoiden kanssa. Heidän tavoitteensa on löytää keinoja, joilla he voivat löytää sekä teoreettisia että käytännön keinoja rikkoa oopperan rajoja. Yhteistyön tulokset julkaistaan Komische Oper Berlinin nettisivuilla vuoden 2018 aikana. (Komische Oper Berlin 2018b.)

Komische Oper Berlinillä on myös monikulttuurinen projekti Selam Opera, jonka tarkoituksena on viedä kohtauksia esityskauden teoksista urbaaniin kaupunkiympäristöön, ja vahvistaa kaupungin asukkaiden suhdetta oopperaan. Komische Oper Berlin haluaa oopperatalona luoda itselleen imagon ”jokaisen ihmisen oopperatalona”.

(Komische Oper Berlin 2018c.) Selam Opera -projektin yksi päätehtävä on hankkia uusia katsojia myös nuoremista ikäryhmistä, vaikka sitä ei mainita projektin kuvauksessa suoraan.

Myös esimerkiksi Unkarilla on aktiivinen operettikenttä. Budapestissa sijaitsee Budapest Operetta and Musical Theatre, joka nimensäkin mukaisesti keskittyy tuotantonsaan operettiin ja musiikkiteatteriin. Kevään 2018 ohjelmistossa heillä on ja on ollut Kálmánin Mustalaisruhtinatar ja Kreivitär Maritza, sekä Lehárin Luxemburgin kreivi ja Iloinen leski muutamia mainitakseni (Budapesti Operettszínház 2018a). Unkarin suosituimpiin teattereihin kuuluva Budapest Operetta and Musical Theatre tuottaa vuodessa noin 500 esitystä, joista osa on kohdennettu erityisesti nuorelle yleisölle, ja yhteensä heillä on vuodessa noin 400 000 kävijää (Budapesti Operettszínház 2018b).

Hungary State Operalla on vuoden 2018 kevätkaudella ainoastaan yksi operetti, Strauss II:n Mustalaisparoni (Magyar Állami Operaház 2018a). Vaikka Hungary State Opera ei ole ”ryhdistäytynyt” operettien tuottamisen saralla, se tekee paljon töitä nuoremman yleisön tavoittamiselle tarjoamalla runsaasti esityksiä lapsille ja nuorille. Esimerkiksi Mozartin Figaron häät 2.0 on erityisesti nuorta yleisöä varten uudistettu versio Mozartin oopperasta Figaron häät. (Magyar Állami Operaház 2018b.)

Tällä perusteella voidaan arvioida, että operetti on muun muassa itävaltalaisessa saksalaisessa ja unkarilaisessa arjessa huomattavasti enemmän esillä kuin Suomessa.

Stuart Köhler (2011, 209) kirjoittaa kirjassaan Uusi ihana operetti, että ensimmäisen maailmansodan jälkeen elokuvan ja uusien musiikkityylien uskottiin tukahduttavan operetin taiteenmuotona. Hänen mielestään operetti on kuitenkin säilyttänyt asemansa Wienin, Budapestin ja Prahan näyttämöillä, kuten myös Suomen teattereissa, joissa operetit keräävät aina suurimmat katsojamäärät. (Köhler 2011, 209.) ”Operetin aika ei ole ohi”, Köhler (2011, 209) päättää kirjansa.

3 NUORTEN KULTTUURINKULUTTAMINEN JA VAPAA-AJANVIETTO SUOMESSA JA ULKOMAILLA

Nuorille kulttuurin saavutettavuuteen vaikuttavat muun muassa taloudellinen tilanne, henkilökohtaiset ja ulkopuoliset asenteet, kulkuyhteydet ja asuinpaikan aiheuttamat erot ja käytettävissä oleva aika. Myös perheellä ja sosiaalisella ympäristöllä, kuten ystävillä ja koululla, on merkittävä vaikutus siihen, kuinka paljon nuoret ottavat osaa kulttuuriin ja minkälainen kulttuuri heitä kiinnostaa. (Inter Arts 2008, 13-14.)

Koska digitalisaatio ja teknologia on suuri osa nuorten elämää, se on avaintekijä myös nuorten kulttuurinkuluttamisessa. Siitä huolimatta sitä ei ole osattu käyttää vielä riittävän laajalti hyväksi. (Inter Arts 2008, 13-14.) Esimerkiksi OperaVision on EU:n osarahoittama projekti, jonka tarkoitus on lähettää suoria lähetyksiä eri oopperatalojen esityksistä kaikkien katsottavaksi (OperaVision 2018). Ilman tutkimustietoa on kuitenkin mahdotonta sanoa, kuinka paljon lapset, nuoret ja nuoret aikuiset itse asiassa palvelua käyttävät.

Tilastokeskuksen 2009 mukaan teatterissa on käynyt 15-24-vuotiaista nuorista 36% viimeisen 12 kuukauden aikana. 57% saman ikäisistä on käynyt teatterissa aiemmin, ja vain 7% vastanneista ei ole koskaan käynyt teatterissa. Oopperan kohdalla 15-24-vuotiaista 80% ei ole koskaan käynyt katsomassa oopperaesitystä. Ainoastaan 3% on käynyt oopperassa viimeisen 12 kuukauden aikana. Sekä teatterin että oopperan tapauksessa luvut muuttuvat vain hienoisesti 25-44-vuotiaita tutkittaessa. (Tilastokeskus 2009). Tilastoja katsomalla voidaan nähdä, että teatteri on nuorten keskuudessa huomattavasti suosittu ja tunnetumpi taiteenmuoto kuin ooppera. Myös tässä tapauksessa operetti voidaan rinnastaa oopperaan, ja on todettavissa, että sekin ei ole taiteenlajina suosittua nuorten keskuudessa.

Musiikinopettaja ja pianisti Maija Anttilan (2018) mukaan nuoret eivät olleet operetin suhteen yhtä passiivisia ennen 1900-luvun puoliväliä. Nykypäivään mennessä internet, televisio ja elokuvat ovat syrjäyttäneet esittävän taiteen, erityisesti oopperan ja operetin, nuorten aikuisten elämässä. Myös musiikillisessa tarjonnassa valtamedia keskittyy populaarimusiikkiin, mikä on johtanut siihen, että nuoret eivät nykyään tunnista operettia tai kevyttä klassista omakseen. (Anttila 2018.)

Musikaali voi kuitenkin Maija Anttilan (2018) mielestä olla pohjana sille, että nuoret aikuiset ikääntyessään alkavat kiinnostua operetista. Musikaalit ja musiikkiteatteriesitykset ovat lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille tutumpia esittävän taiteen muotoja, jotka sisältävät kuitenkin paljon samankaltaisia esittävän taiteen elementtejä kuin operetti.

Uusi ihana operetti -kirjan kirjoittaja Stuart Köhler sanoo Ylen haastattelussa, että ”operetti on viihdettä aikuisille, tuskin koskaan nuoret ovat siitä pitäneet” (Yle Häme 2011). Kyseisen toteamuksen perusteella täytyy kuitenkin pohtia, missä vaiheessa nuori saavuttaa sen iän, jolloin operetti alkaa kiinnostaa, ja mikä kiinnostuksen muodostumiseen vaikuttaa; voidaan sanoa, että nykyään operetissa käyvät yli 50-vuotiaat ovat suurimmaksi osin niitä, jotka ovat lapsuudessaan ja nuoruudessaan käynyt operetissa esimerkiksi vanhempiensa kanssa.

Eurostatin (2009, 164) julkaisussa on tultu siihen tulokseen, että eurooppalaisten nuorten kulttuurinkuluttamiseen vaikuttaa heidän taloudellinen tilanteensa, mutta myös se, minkälaista kulttuuria heidän elinympäristössään on tarjolla.

Eurostatin (2009, 164) julkaisussa viitataan vuoden 2007 Eurobarometri-kyselyyn, jonka mukaan eurooppalaiset 15-30-vuotiaat nuoret harrastavat vapaa-ajallaan eniten urheilua. Kyselyyn vastanneista 45% harrasti kävelyä, pyöräilyä tai muita urheilulajeja. Seuraavaksi eniten, 40% äänistä, sai ikätovereiden kanssa ajanvietto, kuten syöminen ja ulkona käyminen (Eurostat 2009, 164). Inter Arts (2008, 66) on myös julkaissut tuloksia vuoden 2007 Eurobarometri-kyselystä, jonka mukaan vapaa-ajanviettomielityksissä viimeisimmille sijoille jää teatterissa, elokuvissa ja konserteissa käyminen, joka sai ainoastaan 16% kyselyyn vastanneiden äänistä (Inter Arts 2008, 66). Musiikin kuuntelu, television katselu ja kirjojen lukeminen päihittivät esittävän taiteen ja elokuvat. (Inter Arts 2008, 66.) Eurostatin (2009, 166) julkaisussa kuitenkin todetaan, että elokuvissa käyminen on kuitenkin live-esityksissä käymistä suositumpaa. Elokuvaliput ovat tavallisesti teatteri- ja oopperalippuja halvempia, mikä vaikuttaa siihen, että nuoret suosivat elokuvia.

Alla olevasta Eurostatin (2009, 166) julkaisemasta taulukosta on nähtävissä, kuinka paljon eurooppalaisia osallistui elävän taiteen esityksiin 12 kuukauden aikana ikäryhmän ja käyntitiheyden mukaan.

	None			1-6 times			> 6 times		
	16-24	25-29	30 and over	16-24	25-29	30 and over	16-24	25-29	30 and over
EU-27	44.0	49.3	60.6	47.7	43.7	34.5	8.3	7.0	4.9
BE	44.6	43.4	58.4	46.2	46.6	35.5	9.2	10.0	6.1
BG	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CZ	46.4	55.0	67.8	44.4	39.6	29.2	9.3	5.4	3.0
DK	37.5	36.6	44.4	54.0	54.8	49.3	8.5	(8.6)	6.3
DE	44.3	48.7	47.6	49.5	47.1	47.1	6.3	4.2	5.3
EE	27.7	33.4	52.4	63.6	59.7	42.6	8.7	(7.0)	5.1
IE	42.8	46.1	54.4	47.2	44.5	41.0	(10.0)	(9.4)	4.6
EL	47.9	50.2	74.1	45.7	45.1	24.5	6.4	(4.7)	1.4
ES	45.7	49.7	69.1	43.7	40.7	26.1	10.6	9.6	4.8
FR	39.0	43.3	57.2	51.8	48.9	38.2	9.2	7.8	4.6
IT	52.3	60.2	76.4	42.1	34.7	20.9	5.6	5.1	2.7
CY	36.5	50.7	65.5	58.1	44.2	31.2	5.4	(5.1)	3.4
LV	36.5	47.3	62.2	58.4	47.9	35.3	5.1	(4.8)	2.5
LT	27.9	45.4	61.1	63.1	51.4	36.0	9.0	(3.2)	2.9
LU	35.0	48.5	48.8	50.0	39.5	41.6	15.0	12.0	9.6
HU	38.5	54.0	72.1	45.5	35.0	21.6	(16.0)	11.0	6.3
MT	68.3	75.1	82.8	29.4	23.2	15.7	(2.4)	(1.7)	1.6
NL	42.2	35.1	49.8	52.0	55.9	43.1	5.8	9.0	7.1
AT	41.7	41.6	47.1	39.7	40.3	35.3	18.6	18.1	17.6
PL	51.4	67.4	82.5	44.1	30.1	16.4	4.5	2.5	1.1
PT	26.6	33.4	64.0	63.2	58.3	32.5	10.2	8.4	3.5
RO	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SI	46.3	52.9	63.0	46.9	38.8	30.5	6.8	8.3	6.5
SK	26.2	37.4	55.7	64.7	56.3	41.5	9.1	6.3	2.9
FI	36.0	31.5	40.8	49.6	51.3	48.1	14.4	17.2	11.1
SE	33.3	33.1	43.9	55.3	58.3	49.3	11.4	(8.6)	6.9
UK	44.5	41.1	49.4	44.8	49.4	43.2	10.8	9.5	7.4
IS	16.4	19.3	27.7	62.6	59.6	58.4	21.0	21.1	13.8
NO	28.8	30.1	40.2	47.0	44.7	46.7	24.2	25.2	13.1

Taulukko 1. Eurooppalaiset nuoret, jotka ovat osallistuneet elävän taiteen esitykseen viimeisen 12 kk:n aikana

Taulukosta on nähtävissä, että suurimmat prosentit ovat taulukon alussa, jossa mitataan, kuinka suuri prosentti ei ole käynyt esittävän taiteen tapahtumissa lainkaan 12 kuukauden aikana tai ovat käyneet 1-6 kertaa 12 kuukauden aikana.

Maltalla (MT) on prosentuaalisesti eniten nuorta väestöä, joka ei ole käynyt elävän taiteen esityksissä lainkaan 12 kuukauden aikana. Tähän tulokseen heijastaen Maltalla on myös vähiten nuoria, jotka ovat käyneet katsomassa elävää taidetta 12 kuukauden aikana. Prosentuaalisesti eniten nuoria, jotka käyvät elävän taiteen esityksissä 6 kertaa tai useammin 12 kuukauden aikana, on viiden kärjessä Norjalla (NO), Islannilla (IS), Itävallalla (AT), Unkarilla (HU) ja Suomella (FI).

Lontoossa sijaitsevan Shakespeare's Globe -teatterin luovan suunnittelun vastaava Fiona Banks (2017) kirjoittaa Arts Professionalin verkkojulkaisussa siitä, miten teatterissa käyminen muuttaa kokemusta kyseisestä esittävän taiteen lajista. Hän viittaa kirjoituksessaan tuoreeseen tutkimukseen, jonka mukaan 76% teatterikävijöistä on sitä mieltä, että heidän aikaisimmat teatterikokemuksensa vaikuttivat merkittävästi heidän tulevaisuuden näkökulmaansa Shakespearen näytelmistä ja teatterista yleisesti. (Banks 2017.)

Vuodesta 2006 saakka Shakespeare's Globe on tarjonnut lontolaisille ja birminghamilaisille koululaisille ja opiskelijoille ilmaisia teatteriesityksiä, ja niitä on käynyt katsomassa jo 150 000 nuorta (Banks 2017). Fiona Banks (2017) lainaa tekstissään St. Thomas the Apostle Collegen draamanopettaja Danielle Bumfordia, jonka mielestä nuorille on tärkeää tarjota veloituksettomia esityksiä, koska se muuttaa oppilaiden käsityksen teatterista; negatiivinen kuva Shakespearesta muuttuu innoksi mennä katsomaan näytelmää (Banks 2017).

Koska operetti ja teatteri ovat sisällöllisesti hyvin lähellä toisiaan, on todettavissa, että myös varhaiset operettikäynnit vaikuttavat siihen, koetaanko operetti ja operetissa käyminen negatiivisena vai positiivisena tapahtumana.

Saksassa toimivan Operetta Research Center tutkii muun muassa operetin historiaa ja nykytilannetta, sekä jakaa operettiarvosteluita verkkosivuillaan. Kysyin Operetta Research Centerin toimija Kevin Clarkelta, onko heillä tutkimuksellista tietoa, kuinka moni 18-30-vuotias vierailee vuosittain operettiesityksissä Keski-Euroopan maissa. Clarke (2017) vastasi, että heillä ei ole tutkimustietoa nuorten aikuisten suhteesta operettiin. Johtuuko heidän tiedonpuutteensa mahdollisesti siitä, että tutkimukselle ei ole ollut tarvetta, koska keskieuropalaisille nuorille operetti ja muu klassinen musiikki on jo itseisarvo; taiteenmuoto, jota kulutetaan samalla tavalla kuin muitakin elävän taiteen esityksiä?

4 MENETELMÄT

Tutkimukselle toimiviksi aineistokeruumenetelmiksi valitsin ryhmähaastattelun ja sähköpostihaastattelun. Niiden avulla sain 3. asteen opiskelijoilta kvalitatiivista tietoa siitä, miten erilaiset tekijät kuten hinta, teoksen ja esiintyjien tunnettuus ja markkinointi vaikuttavat operetissa käymiseen. Koska nuorten katsojien määrä operetissa on Suomessa vähäinen, kvalitatiivista tietoa on saatavilla helpommin kuin kvantitatiivista tietoa.

Ryhmähaastattelussa heikkoutena on se, että keskustelua dominoivat henkilöt voivat vaikuttaa introvertimpien keskustelijoiden vastauksiin saamalla heidän myötäilemään omia vastauksiaan. Haastattelutilanteessa pidin kuitenkin huolta, että jokainen sai puhua vuorollaan ja kannustin haastateltavia kertomaan omat mielipiteensä.

4.1 Ryhmähaastattelu

Puolistrukturoituun ryhmähaastatteluun osallistui kaksi naista ja kaksi miestä, iältään 23-32-vuotiaita. Viittaan haastateltaviin H1, H2, H3 ja H4. Valitsin saman verran eri sukupuolta edustavia, eri ikäisiä ja eri koulutusaloilla opiskelevia henkilöitä voidakseni verrata, muuttuvatko vastaukset operettiin liittyviin kysymyksiin eri tekijöiden, kuten aiemmin mainitsemieni sukupuolen, iän tai koulutusalan, vaikutuksesta vai eivät. Hyviä tiedonantajia heistä tekee monipuolisuus; vastaukset ovat luotettavampia, kuin ne olisivat olleet silloin, jos ryhmähaastatteluun olisi osallistunut neljä samalla alalla opiskelevaa, suunnilleen saman ikäistä naista.

Yksikään haastateltavista ei ollut aikaisemmin käynyt operettiesityksessä. Syytä kysyttäessä kävi ilmi, että operettitaiteella ei ole samanlaista näkyvyyttä kuin esimerkiksi oopperalla (H1, H2). Myös operettiliput ovat huomattavasti kalliimpia, kuin esimerkiksi elokuvaliput, jolloin niiden ostaminen on suurempi riski, kun ei tiedetä mitä operetilta voi edes odottaa (H3). Siksi operettien näkyvyyttä voitaisiin lisätä esimerkiksi elokuvaa ja ääntä yhdistävien trailereiden muodossa (H2, H4).

Myöskään ooppera tai klassinen musiikki ei ollut haastateltavien keskuudessa suuressa suosiossa; ainoastaan yksi haastateltavista mainitsi käyneensä tuttujen klassisen laulajien konserteissa (H4). Kaikki kertoivat kuitenkin käyneensä teatterissa, muun muassa näytelmän aiheen puhuttelevuuden vuoksi sekä lisäksi perheen ja ystävien kanssa (H4). Erään haastateltavan mielestä teatterilipusta maksaminen tuntui kuitenkin olevan yhtä suuri riski kuin operettilipun ostaminen. Riskin vakavuus oli riippuvainen siitä, onko kyseessä ammatti- vai harrastelijateatteri. Ammatti-teatterin esitysten voidaan olettaa olevan hyviä, joten riski huonoon kokemuksen laatuun vähenee, eikä pääsylippuun investoiminen ole taloudellinen riskinotto. Toisaalta silloin, jos asiakas on ostanut mielestään kalliin lipun ammattiteatterin esitykseen, ja hän kokee esityksen huonoksi, pettymys on suurempi, kuin silloin, jos olisi ostanut edullisemman lipun harrastelijateatterin esitykseen, joka olisi ollut heikkolaatuinen. (H3).

Vastausten perusteella vaikuttaa siltä, ettei sillä olisi haastateltaville väliä, tehdäänkö operettia ammattilaisten vai harrastelijoiden toimesta, sillä se olisi joka tapauksessa tuntematon taiteenmuoto, jonne ei tulisi omatoimisesti lähdettyä.

Kysyttäessä syytä siihen, miksi haastateltavat eivät ole eksyneet oopperankaan pariin, vaikka heillä on siitä enemmän ennakkotietoa kuin operetista, ovat jälleen hyvin yhdenmukaiset. Kun oopperaa näytetään televisiossa, siitä mieleen jäävä kuva voi olla jopa negatiivinen, sillä esimerkiksi äänen laatu huononee huomattavasti eikä lavastukseen ole television välityksellä yhtä vaikuttava kuin luonnossa (H1).

Osittain nuoret pelkäävät tulevansa arvostelluiksi, koska ooppera- ja operettiesityksissä käy pääosin vanhempaa väkeä. Päänvaivaa eräälle haastateltavista tuottaa oopperaan pukeutuminen (H3). Oletan syntyneen keskustelun perusteella, että pukeutumisen haaste on siinä, ettei haluta pukeutua liian arkisiin vaatteisiin, mutta ei myöskään liian yliampuvasti. Muun muassa Suomen Kansallisooppera ja -baletti (2018) on vastannut vaatetusta koskevaan kysymykseen:

”Kansallisooppera ja -baletti on tarkoitettu kaikille ja niinpä pukeutuminenkin on varsin vapaamuotoista. Olet tervetullut, viihdyitpä parhaiten juhlapuvussa tai farkuissa ja villapaidassa. Moni haluaa kuitenkin vaalia pientä juhlallisuutta pukeutumisessa: miehillä näkyy paljon pikkutakkeja

ja pukuja, ja näkeepä toisinaan iltapukuihin sonnustautuneita naisekin. -- Vaikka mitään virallista sääntöä ei ole, näyttää siltä, että yleisö haluaa pukeutua aavistuksen arkea juhlallisemmin tullessaan Oopperaan ja Ballettiin. Kyse on kuitenkin omasta valinnasta.” (Suomen Kansallisooppera ja -baletti 2018.)

Yksi merkittävä tekijä, miksi haastateltavat eivät ole päätyneet oopperan pariin on se, etteivät vanhemmat ole olleet kiinnostuneita oopperamusiikin kuuntelemisesta tai oopperassa käymisestä (H3, H4). Vastausten perusteella on mahdollista yleistää, että kotona opitulla mallilla on suuresti vaikutusta kulttuurin kuluttamiseen myöhemässä iässä.

Muutenkin seura vaikuttaa voimakkaasti siihen, minkälaista kulttuuria kulutetaan, haastattelussa selvisi. Oopperaan tulisi varmemmin lähdettyä ystävien tai seurustelukumppanin kanssa kuin yksin, ja tästä kaikki olivat samaa mieltä. ”Vanhemmiten oma kiinnostus ei ole saanut kipinää myöskään ystävistä, koska kävijöitä ei ole ollut lähipiirissä”, kommentoi eräs haastateltavista (H4), ja myös muiden kohdalla tilanne vaikuttaa olleen sama, sillä oopperakäyntejä ei kenenkään kohdalla ollut lainkaan.

Myös lippujen hinnat vaikuttavat operetissa käyntiin, kommentoivat haastateltavat. Jos kulttuuritarjonnassa on vaihtoehtoja, tulee mitä tavallisimmin valittua halvin vaihtoehto (H2). Yksi vastaajista oli erityisesti sitä mieltä, että taloudellisen tilanteen ollessa tiukka hän käyttäisi rahansa mieluummin urheilutapahtumaan kuin kulttuuriin (H4). Haastateltavat olivat kuitenkin yksimielisiä siitä, että opiskelija-alennus vaikuttaa siihen, tuleeko tapahtumassa käytyä lainkaan. Ooppera- ja operettiliput ovat tavallisesti hinnakkaammasta päästä, joten opiskelijana, varsinkin perheellisenä, täysihintaiset liput ovat suuri investointi, ja iso osa kuukausituloista (H3). Silloin, kun opiskelijalippuja on tarjolla, mihin tahansa kulttuuritapahtumaan lähteminen on todennäköisempää.

Opiskelijana itseään kiinnostava kulttuuritapahtumakin saattaa jäädä väliin, mikäli pääsylippujen hinnat liikkuvat yli 25 eurossa (H4). Haastateltavien mielestä kuitenkin noin 20 euron lippu on kohtuullinen opiskelijahinta ammattilaisten tuottamasta operetitesityksestä. Esimerkiksi elokuvalippu maksaa suunnilleen 14 euroa, joten hintaero

elokuvan ja live-esityksen välillä ei ole opiskelijalle kovin suuri, jos operetilippu maksaa noin 20 euroa (H2). Eräs haastateltavista on kuitenkin sitä mieltä, että opiskelija-alennuksesta huolimatta operetissa käyminen olisi kertaluontoinen tapahtuma, johon tulisi liittyä tietynlainen elämyksellisyys, kuten hyvä seura, ruokailu hienossa ravintolassa ja illan istuminen esityksen jälkeen (H3).

Rahallisista syistä opiskelijana tulee kuitenkin tarkkaan valittua, millaisissa kulttuuri-tapahtumissa voi budjetin rajoissa käydä (H4):

"Elokuvat vie esimerkiksi teatterilta voiton. Samoin joku bändin keikka mieluummin kuin ooppera. Ooppera ei tosin varmaan koskaan ole ollut edes vaihtoehto. Vanhempana ja ok toimeentulevana lähtisin seuraksi varmasti, jos seura olisi hyvää." (H4.)

Opiskelija-alennuksista tiedottaminen on luonnollisestikin tärkeää opiskelijoiden tavoittamisen kannalta. Haastattelun perusteella voidaan todeta, että opiskelijat seuraavat sosiaalisessa mediassa eniten Facebookia ja Instagramia, ja lähes kaikki saavat eniten tietoa tapahtumista nimenomaan Facebookista. Kyseisissä kanavissa maksetut mainokset tavoittavat nuoria myös operetin kohdalla. Kohderyhmän, eli opiskelijoiden, huomio täytyy kuitenkin pystyä kiinnittämään tarkoituksenmukaisesti. Facebook-mainoksen tulee herättää hyvä ensivaikutelma markkinoitavaan asiaan, eli tässä tapauksessa operettiin. Mainosteksti ei saa olla liian pitkä, vaan sen tulee mennä asiaan nopeasti ja herättää siten kiinnostusta (H2). Operettia markkinoidessa video, jossa on myös äänet, toimii paremmin kuin pelkkä kuva (H3, H4). Toistaiseksi haastateltavat eivät ole kiinnittäneet huomiota OperArtin julkaisemiin päivityksiin, koska niitä ei ole tullut vastaan.

Facebookin lisäksi haastateltavat kertoivat saavansa tietoa tapahtumista Google-hakujen perusteella, sekä Turun kaupungin tapahtumakalenterista ja suoraan lippu-toimistojen, kuten Lippupisteen tai Ticketmasterin, verkkosivuilta. Eräät haastateltavista saivat tietoa tapahtumista myös paikallislehdistä (H1, H3). Julisteiden jakamista suoraan korkeakouluihin ehdotettiin haastattelussa (H3), ja käytin kyseistä markkinoitaktiikkaa myös kokeilussani.

Kysyin haastateltavilta, kuinka paljon esiintyjävalinnat vaikuttavat kulttuuritapahtumassa käymiseen. Bändin tai laulajan keikalle lähtiessä esiintyjä vaikuttaa luonnollisestikin paljon (H2), mutta esimerkiksi teatterissa tai elokuvissa käymiseen esiintyjävalinnat eivät vaikuta niin paljoa, vaan tarina on ratkaisevassa osassa (H1, H3, H4). Toisaalta esimerkiksi elokuvan näyttelijävalinnat saattavat vaikuttaa ensimmäiseen mielikuvaan elokuvasta; elokuvan oletetaan olevan hyvä, koska siinä on hauska, tuttu näyttelijä, ja silloin elokuva tulee katsottua esimerkiksi televisiosta (H3).

Operetissa käymiseen esiintyjävalinnat eivät erityisesti houkuttele, sillä laulajat eivät ole tuttuja, jos operetti- tai oopperakenttää ei seuraa (H1, H2, H3). Ooppera- ja operettiesityksistä puhuttaessa ääni on ratkaisevassa osassa (H4).

Halusin selvittää, tarvitseeko nuoria aikuisia haastateltavien mielestä houkutella katsomaan operettia. Yksi haastateltavista on sitä mieltä, että nuorten pitäisi rauhassa katsomaan operettiteosta ja muodostamaan oma mielipiteensä (H1). Pidän vastausta tilanteeseen nähden jonkin verran ristiriitaisena, sillä tällä hetkellä ongelma on se, etteivät opiskelijat houkuttelematta päädy ooppera- ja operettimusiikin pariin vanhempien tai koulun kautta. Toisaalta aiemmin haastattelussa käsiteltiin sitä, kuinka operettien mainonta ei tavoita nuoria aikuisia. Haastateltava on luultavasti tarkoittanut vastauksellaan sitä, että markkinointia tulisi kohdentaa suuremmin nuoriin aikuisiin, mutta heitä ei tarvitse muilla tavoin osallistaa.

Toinen haastateltava oli sitä mieltä, että operettiesitys voisi olla osa jotakin suurempaa, nuorille aikuisille kohdennettua musiikkitapahtumaa, jolloin opiskelijoilla olisi varaa valita operetin ohelle myös muuta ohjelmaa (H3). Haastattelussa tuotiin esille jälleen seuran tärkeys; operetin oheisohjelmaan tai siihen liittyvään osallistavaan toimintaan ei lähdetäisi tutustumaan yksin, vaan isommalla joukolla (H4).

Osa haastateltavista ei osannut vastata kysymykseen, pitäisikö operettitaidetta muuttaa tai modernisoida sisällöllisesti. Erästä haastateltavaa kiinnostaisi nähdä entuudestaan tuttu tarina operetin muodossa (H3). Keskustelussa sivuttiin muun muassa Turun kaupunginteatterin produktiota Taru sormusten herrasta, joka erilainen versio J. R. R. Tolkienin tunnetusta tarinasta (Turun Kaupunginteatteri 2018). Haastateltava on sitä mieltä, että operetin on oltava sisällöllisesti hyvä, jotta taiteenlajista jää positii-

vinen mielikuva ja siitä saa otteen. Esimerkiksi onnistunut modernisointi on siihen toimiva keino (H3). Toinen haastateltavista on sitä mieltä, että nuorille ei pitäisi suunnata perinteisiä operettiteoksia, vaan uusia teoksia, joissa on nykyaikaisempi ja ajan-kohtaisempi tarina (H4).

Pääpiirteittäin haastateltavien vastaukset ovat toisiinsa nähden melko yhteneväisiä sukupuolesta, opintoalasta ja iästä riippumatta.

4.2 Sähköpostihaastattelu

Haastattelin sähköpostitse 33-vuotiasta muunsukupuolista henkilöä, joka opiskelee kulttuurituotantoa Turun Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Valitsin hänet haastateltavaksi, sillä halusin tutkia, minkälaisena taiteenmuotona sukupuolivähemmistöön kuuluva henkilö kokee operetin. Käytin haastattelussa samoja kysymyksiä kuin ryhmähaastattelussa.

Sähköpostihaastatteluun vastannut opiskelija erosi huomattavasti ryhmähaastatteluun osallistuneista korkeakulttuurinkulutustottumuksiltaan. Vastaja ei ole käynyt operetissa, mutta oopperassa ja klassisen musiikin konserteissa hän on nuorempana, pianonsoittoa harrastaessaan. Vaikka vastaja ei kokee, että hänen ”kulttuurinkulutustottumuksensa ovat yleisesti muualla kuin korkeakulttuurissa”, hän on kuitenkin saanut harrastuksensa kautta pohjan myös klassisen musiikin tuntemukseen. Myös teatterin pariin vastaja on päätenyt työharjoittelun kautta. Vastauksen perusteella voisin arvioida, että sähköpostihaastatteluun vastanneella opiskelijalla on korkeakulttuurin suhteen erilainen perhetausta kuin ryhmähaastatteluun osallistuneilla, sillä hän on selvästi nuoruudesta saakka saanut kannustusta ja mallia korkeakulttuurin kuluttamiseen. Kasvatuksella vaikuttaa olevan suuri vaikutus siihen, millaista kulttuuria lapsi kasvaessaan alkaa seurata.

Kuten ryhmähaastatteluun osallistuneet, myös sähköpostihaastatteluun vastannut oli sitä mieltä, että opiskelijahinta vaikuttaa mihin tahansa kulttuuritapahtumaan lähtemiseen paljon. Vastajalle kokeilun opiskelijalipun hinta 21 euroa on liikaa mistä tahansa kulttuuritapahtumasta, kun kulutusvaraa on vähän. Hän kuitenkin toteaa, että

opiskelijoille kohdistettu hinta on ”tuotannon laajuuteen ja kustannuksiin suhteuttaen luultavasti aivan OK”.

Kulttuuriin liittyen vastaaja seuraa sosiaalisessa mediassa eniten Facebookia, Instagramia ja Youtubea. Hän kuitenkin toteaa, että Youtuben algoritmi ei juurikaan tarjoa paikallista sisältöä, joten sitä kautta hän ei saa tietoa lähialueen tapahtumista. Itseään kiinnostavista tapahtumista vastaaja kuulee useimmiten Facebookista ja ystäviltä, sekä satunnaisesti tapahtumakalentereista. Hän kokee, että operettia voisi kaikista tehokkaimmin markkinoida Facebookissa ja Instagramissa. ”Koska operetti on itselleni tuntematon, osaisin tehdä ostopäätöksen helpommin pienestä maistiaisesta videomuodossa”, hän kertoo. Sähköpostihaastattelussa ilmeni ryhmähaastattelussakin mainittu visuaalisuuden tärkeys operettia markkinoidessa.

Operetin kannalta esiintyjävalinnat eivät vaikuta vastaajan tapahtumassa käymiseen, sillä operetti on hänelle taiteenlajina tuntematon, kuten myös ryhmähaastatteluun osallistuneille. Toisaalta sähköpostihaastatteluun vastannut kuitenkin nostaa esiin myös eettisyyskysymyksen: ”Varsinkin underground-populaarimusiikin kenttä voi olla vahvasti poliittista ja kulutus päätökseeni vaikuttaa myös tuotannon etiikka, josta esiintyjävalinta saattaa kertoa.”

Uusi näkökulma operetin saavutettavuuteen nuorille tuli myös yksilöhaastatteluun vastanneelta. Kysyin, tarvitsisiko vastaajan mielestä nuorille järjestää operetin oheen lisäohjelmaa.

”Nuorille aikuisille kiinnostavuuteen vaikuttavat mielestäni eniten tapahtuman luonteen ja miljöönsä samaistuttavuus. Monet haluavat tuntea kulttuurin kotoisaksi. Arvelen että korkeakulttuurilla on omanlaisensa stigma liittyen yhteiskuntaluokka-ajatteluun ja vahvoihin, jopa konservatiivisiin sosiaalisiin normeihin, eikä tuotannon taiteellinen sisältö yksinään välttämättä onnistu houkuttelemaan asiaan perehtymättömiä kiinnostumaan.”

Tämä näkökulma on kiinnostava, ja nousi haastatteluista esiin täysin omanlaisenaan. Voidaankin pohtia, saataisiinko operetille uutta yleisöä esitysmiljöötä vaihtamalla.

Turussa konserttitalon sijaan mielenkiintoisia ja ”helpommin lähestyttäviä” esityspaikkoja voisivat olla esimerkiksi Turun linnan puisto tai Domino-teatteri. Esimerkiksi keuhalla 2017 Helsingin yliopiston Snellmania-puistossa esitettiin Gustav Holstin kamari-ooppera Savitri. Oopperan pääroolissa esiintynyt sopraano Laura Pyrrö (2018) kertoo, että oopperan yleisöstä noin 30% oli alle 40-vuotiaita. Voidaan päätellä, että esityspaikka on vaikuttanut nuorten katsojien määrään kahdesta syystä; puisto on lähellä yliopistoa, jolloin opiskelijat on helppo tavoittaa markkinoinnilla, ja lisäksi esityspaikan sijainti on heille valmiiksi tuttu. Lisäksi, kun oopperaa ei esitetä laitospöytäkonserttitalossa, myös nuoren yleisön on helpompi kokea taiteenlaji omakseen.

Toisaalta, vaikka Turun sinfoniaorkesterin esitykset esitetään Turun konserttitalossa, niissä voidaan olettaa käyvän suhteellisen paljon 3. asteen opiskelijoita. Erityisesti nuorille suunnatut, kausilla 2015-2016 esitetyt SCORE- ja SAGAS- konsertit, joissa sinfoniaorkesteri soitti peli- ja fantasiamusiiikkia, olivat oman kokemukseni mukaan lähes loppuunmyytyjä, ja katsojaprofiili koostui pääasiassa lapsista, nuorista ja nuorista aikuisista. Tähän kuitenkin vaikutti varmasti enemmän konsertin sisältö kuin esityspaikka. Myös liput konserttiin olivat opiskelijoille edullisia, 15 euroa.

5 KOKEILU

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus oli kokeilu, joka järjestettiin 17.3. Turun konserttitalossa. Kokeilun tarkoitus oli tarkoituksenaan kohdentaa Franz Lehárin Paganini-operetin myyntiä ja markkinointia erityisesti nuorille 18-30-vuotiaille opiskelijoille, ja sen jälkeen kartoittaa kuinka kokeilu on onnistunut. Opiskelijoille markkinoimista toteutettiin useissa eri kanavissa.

5.1 Markkinointi

Lipunmyynti

Kokeilua valmistelu aloitettiin laittamalla myyntiin opiskelijahintaisia lippuja. Normaalihintaiset liput maksoivat 42,50 euroa, eikä OperArtilla ole aikaisemmin ollut erillistä hintaa opiskelijoille. Kokeilun aikana opiskelijat saivat liput opiskelijakortilla puoleen hintaan 21 euroa kappale. Opiskelijahinta vakiintui välittömästi OperArtin lipunmyyntiin syksyn 2018 operetteja ajatellen. Vakiintunut opiskelijahinta ei kuitenkaan ole yhtä edullinen kuin kokeilun lipunhinta, sillä todellisuudessa produktion kulut vaativat suurempia tuloja.

Nettisivut

Vuoden 2017 lopussa OperArtin verkkosivut muutettiin uudelle palveluntarjoajalle ja sivujen ilme uusittiin. Toimenpide ei suoranaisesti liittynyt opiskelijoihin, vaan kehitti yrityksen toimintaa myös yleisesti. OperArtin vanhanaikaiset staattiset verkkosivut muutettiin mobiiliystävällisiksi, interaktiivisiksi sivustoiksi.

Hyvät nettisivut ovat yrityksen käyntikortti, ja jos tulevaisuuden operettikuluttajat, eli nuoret aikuiset, näkevät nettisivut huonosti suunniteltuina ja ikääntyneinä, he luultavasti pitävät myös yrityksen tarjoamia palveluja sellaisina.

Sosiaalinen media

Sosiaalisen median rooli nousi Paganini-operetin markkinoinnissa paljon suurempaan rooliin kuin OperArtin markkinoinnissa tavallisesti, koska opiskelijat, kuten muutkin nuoret aikuiset käyttävät runsaasti sosiaalista mediaa. Ryhmähaastattelussa ilmeni, että opiskelijat käyttävät yleisimmin Facebookia ja Instagramia. Siksi Paganini-operetin markkinoinnissa käytettiin juuri Facebookia ja Instagramia.

OperArtilla on Facebookissa 1254 tykkääjää ja Instagramissa 313 seuraajaa. Molemmat sosiaalisen median kanavat ovat OperArtille melko uusia, vaikkakin Instagram on uudempi. Kumpikin kanava on kuitenkin ollut yrityksen käytössä ennen kuin aloitin tämän tutkimuksen.

Kuva 1. Päivitys OperArtin Instagramista

Koska OperArtin sosiaalista mediaa seuraa valtaosin OperArtin nykyinen kohderyhmä, eli yli 50-vuotiaat, opiskelijoita on ollut tarve tavoittaa maksetulla mainonnalla sekä Facebookissa että Instagramissa. Tulokset eivät olleet yhtä näkyviä kuin toiveissa oli, mutta esimerkiksi Instagramissa OperArtia seuraa nyt useampikin alle 30-vuotias, ja se on suunta mihin OperArtin toiminnassa pyritään.

Maksettu markkinointi kohdennettiin Varsinais-Suomen ja erityisesti Turun alueella asuviin 18-30-vuotiaisiin naisiin ja miehiin. Maksetut mainokset tavoittivat Facebookissa jonkin verran tavallista enemmän näkyvyyttä, mutta Instagramissa mainosten klikkaukset olivat määrällisesti ilmaisen Instagram-päivityksen tasoa. Huomattava ero maksetuissa Instagram-mainoksissa oli se, että 1/4 klikkaajista ei ollut vielä OperArtin seuraaja.

Instagram-tarinat ja Facebook-live eivät toimineet markkinoinnissa odotetusti. Niitä ei seurannut kuin pieni murto-osa yrityksen sosiaalisen median kanavia seuraavista. Tämä saattaa johtua siitä, että OperArtilla ei ole vielä kovin kattavaa seuraajakuntaa sosiaalisessa mediassa.

Erityisesti Instagram-markkinoinnissa pyrittiin käyttämään aihetunnisteita eli hashtagia, jotka koskevat opiskelijoita, kuten #opiskelija, #opiskelijaelämää, #haalarit ja niin edelleen.

Suoramarkkinointi

Valtaosa OperArtin esitysten lipuista myydään yli 10 hengen ryhmille, jolloin liput ovat normaalihintaa edullisempia. Ryhmälippuja suoramarkkinoidaan sähköpostitse ja puhelinsitoilla eläkeläis-, harrastus- ja muille yhdistyksille. Opiskelijoille suunnattua kokeilua markkinointiin samalla keinolla opiskelijoille.

Laitoin sähköpostia ja soitin seuraaville Turun korkeakoulujen opiskelijakunnille:

TYY – Turun yliopiston opiskelijakunta

ÅAS – Åbo Akademis Studenkår

TUO – Turun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta

O'Diako – Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta

Novium – Studerandekåren vid Yrkeshögskolan Novia

HUMAKO – Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta

Heti saatu palaute oli kiinnostunutta, ja useat opiskelijakunnat lupasivat tiedottaa operetista eri tiedotuskanavissaan. Loppujen lopuksi suoramarkkinoinnin tuloksia on

kuitenkin hankala arvioida konkreettisesti. Opiskelijoille olisi mahdollisesti pitänyt antaa mahdollisuus varata isommalle ryhmälle lippuja erityiseen hintaan suoraan Oper Artin toimistolta, jotta tilaisuutta olisi ollut helpompi myydä, ja lippujen menekin kontrolloiminen olisi ollut selkeämpää.

Jälkikäteen arvioiden olisin voinut toteuttaa opiskelijoille kohdennetun suoramarkkinoinnin paljon paremmin. Esimerkiksi erilliset opiskelijayhdistykset Turun alueella jäivät täysin vaille tietoa Paganini-operetista. Pelkästään Turun yliopiston alaisuudessa on yhteensä 60 ainejärjestöä, joille en tapahtumaa markkinoidessa tiennyt tiedottaa. Turun alueella on myös yli 20 erilaista opiskelijoiden perustamaa yhdistystä, joille tapahtumasta olisi voinut tiedottaa vielä erillisesti. Yhdistyksien joukossa oli joi-takin kuoroja, ja esimerkiksi heidän kauttaan tapahtumaan olisi mahdollisesti voitu saada enemmän opiskelijakatsojia.

Julisteet ja flyerit

Turussa julisteiden ja flyereiden jakaminen kohdennettiin paikkoihin, joissa käy paljon opiskelijoita, muun muassa kahviloihin ja baareihin. Julisteita jaettiin myös korkeakoulujen kampuksille.

Kaikkiin julisteisiin teetettiin näkyvä tarra, jossa luki isolla ”Opiskelijat 21€”.

Julisteiden jakamisen jälkeen ostettujen opiskelijalippujen määrä nelinkertaistui, eli voidaan arvioida, että julisteiden jakaminen tavoitti opiskelijat paremmin kuin muut mainontakeinot.

5.2 Paganini-esitys

Lauantaina 17.3. Turun konserttitalossa esitettyyn Paganini-operettiin osallistui 16 lipun ostanutta opiskelijaa, ja kaksi ryhmähaastatteluun osallistunutta opiskelijaa, jotka pääsivät katsomaan esitystä vapaalipulla. Vaikka markkinointi ei ollut tavoittanut sen useampia opiskelijoita, olin kaikesta huolimatta positiivisesti yllättynyt opiskelijo-

den määrästä. Kuitenkin oli silmämääräisestikin huomattavissa, että 60-vuotiaita ja sitä vanhempia oli katsomossa eniten.

Esitystä edeltävään oheistapahtumaan, eli lavakierrokselle, osallistui ainoastaan kaksi naispuolista opiskelijaa, joista toinen oli vaihto-opiskelija Yhdysvalloista. Tieto oheistapahtumasta ei ollut tavoittanut sen useampia opiskelijoita. Luonnollisesti on mahdollista, että oheistapahtuma ei ole ollut opiskelijoiden mielestä riittävän kiinnostava, tapahtuman sisältö on jäänyt epäselväksi tai se on järjestetty yleisesti ”epäkätevään” aikaan.

Oheistapahtumaan osallistuneet opiskelijat olivat erittäin tyytyväisiä tilaisuuden kulkuun. Lavakierros alkoi Turun konserttitalon aulasta, josta johdattiin opiskelijat katsomon kautta esiintymislavalle. Kerroin Paganini-operetin historiasta ja juonesta, ja kysyin heiltä, olivatko he aikaisemmin käyneet operetissa. Kummatkin vastasivat, että kerta oli heille ensimmäinen, mutta he odottivat operetin näkemistä kovasti. Teatterissa opiskelijat kertoivat käyneensä.

Orkesteri harjoitteli Paganini-operetin alkusoittoa, jota opiskelijat saivat kuunnella hetken, sillä aikaan kun kävin hakemassa solisteja paikalle. Kehotin heitä tutkimaan lavasteita, ottamaan kuvia ja nauttimaan kuulemastaan. Solisteista lavalle saapuivat tenori Jyrki Anttila, tenori Ville Salonen ja sopraano Hedvig Paulig. He esittelivät opiskelijoille operettia laulajan näkökulmasta sekä kyselivät opiskelijoista itsestään. Sen jälkeen joimme lasilliset kuohuvaa, ja opiskelijat pääsivät Jyrki Anttilan johdolla tutustumaan myös Turun konserttitalon pukeutumistiloihin.

Kun solistit alkoivat harjoitella, opiskelijat olivat hämmästyneitä. Jyrki Anttila lauloi opiskelijoille serenadin myös henkilökohtaisesti, ja opiskelijat kehuivat häntä loistavaksi laulajaksi ja esiintyjäksi. Kierroksen loppuun opiskelijat ottivat Jyrki Anttilan ja kuorolaisten kanssa yhteiskuvia.

Saatoin opiskelijat takaisin lämpiöön ja toivotin heille miellyttävää esitystä, jota he edelleen vakuuttivat odottavansa erittäin kovasti.

Opiskelijoita varten järjestetyssä kokeilussa nousi vahvasti esiin se, että toisinaan kvalitatiivinen tieto voi olla kvantitatiivista tietoa tärkeämpää. Paganini-operetin oheistapahtumaan osallistuneilla opiskelijoilla ei ollut aiempaa kokemusta operetista, ja silti väliajalla kysyttäessä he sanoivat palaavansa varmasti operettitaiteen pariin ilman erilaisella mielenkiinnolla. Oli huomattavan tärkeää nähdä edes kahdesta ihmisestä, kuinka kiinnostus itselleen vierasta asiaa kohtaan voi herätä nopeasti, kun antaa jollekulle mahdollisuuden tutustuttaa itsensä aiheeseen.

Oli erittäin tärkeää havaita, että myös nuoria ihmisiä on mahdollista innostaa operettitaiteen pariin. Yleisesti ottaen opiskelijoilla on tiukka taloudellinen tilanne, mikä vaikuttaa omalta osaltaan, ja uskoakseni myös melko suuresti, siihen, onko operetti taiteenmuotona saavutettava nuorille aikuisille. Esimerkiksi OperArtilla ei toistaiseksi ole ollut opiskelijahintaisia lippuja myynnissä lainkaan, ja nuorten puute katsomossa lie-nee johtunut siitä.

Kuva 2. Opiskelijat tenori Jyrki Anttilan kanssa

5.3 Palaute oheistapahtumasta

Koska ryhmähaastatteluun osallistuneista kukaan ei osallistunut Paganini-operetin oheistapahtumaan, käytän ryhmähaastattelussa keräämääni tietoa palautteena oheistapahtumasta. Luonnollisesti palaute olisi pätevämpää sellaisilta henkilöiltä, jotka ovat osallistuneet oheistapahtumaan. Ryhmähaastatteluun osallistuneet olivat kuitenkin tietoisia siitä, mitä oheistapahtuma pitää sisällään, joten pidän heidän antamaansa palautetta luotettavana.

Ryhmähaastatteluun osallistuneen opiskelijan mielestä oheistapahtuma olisi toiminut paremmin esityksen jälkeen. Silloin oheistapahtumaan osallistuvalla olisi ollut ennakkokäsitys operetin sisällöstä, ja esityksestä olisi ollut helpompi keskustella. Eräs haastateltavista kommentoi, että operettia katsoessa olisi voinut herätä kysymyksiä muun muassa operetin tuottamisesta, ja niitä olisi voinut esittää operetin esiintyjille operetin jälkeen (H3). Lisäksi haastateltava oli huolissaan siitä, että oheistapahtuma ennen esitystä voisi paljastaa liikaa operetin juonesta.

Toinen haastateltavista luonnehti, ettei lavakierros houkuttelisi itsessään lähtemään operettiin lainkaan (H4). Kysyttäessä jälkeinpäin tarkennuksena, millainen oheistapahtuma olisi kiinnostava, haastateltava kuvaili tilaisuutta, jossa kuulisi lisätietoja operetista ja yleispiirteisen kuvauksen sen juonesta. Pelkästään lavasteet ja puvustus ei houkuttele haastateltavaa tutustumaan operettiin ennakkoon (H4). Operetti ei kuulu hänen tavallisiin kiinnostuksenkohteisiinsa, joten hänen oli vaikea arvioida, minkälainen tilaisuus olisi hänen mielestään kiinnostava.

Sähköpostihaastatteluun vastannut opiskelija puolestaan oli kiinnostunut oheistapahtumasta, ja erityisesti häntä kiinnosti operetin lavastus. Vastaajan mielestä kuitenkin lavakierroksen kuvaus oli epäselkeä, ja se saattoi vaikuttaa myös siihen, miksi ryhmähaastatteluun osallistunut opiskelija (H4) ei kiinnostunut tilaisuudesta. Myös kokeilussa kerättyjen kyselyvastausten perusteella jotkut opiskelijat eivät olleet lainkaan tietoisia oheistapahtumasta, ja olisivat toivoneet tietoa tilaisuudesta lipunmyynnin yhteyteen. Voidaan olettaa, että näistä syistä johtuen oheistapahtumaan ei osallistunut kuin kaksi opiskelijaa.

5.4 Kyselylomakkeen tuottamat vastaukset

Kyselyvastauksia kerättiin mahdollisimman suuren otoksen saamiseksi kahdesta eri operettiesityksestä, Paganinista ja Mustalaisruhtinattaresta. Tiedettävästi opiskelijoita osallistui vain Paganini-operettiin, sillä vain sen markkinointi kohdennettiin erityisesti nuorille aikuisille, ja ainoastaan Paganiniin oli tarjolla opiskelijalippuja. Myös Mustalaisruhtinattaresta kerätty tieto on kuitenkin tärkeää, sillä sen avulla saadaan laajempi kuva OperArtin asiakasprofiilista, johon opiskelijoiden kokemusta voidaan verrata.

Kyselylomakkeita jaettiin Turun konserttitalon Paganini- ja Mustalaisruhtinataresityksiin yhteensä 415 kappaletta, ja vastauksia saatiin yhteensä 110 kappaletta. Vastausprosenttina 26,7% on mielestäni tyydyttävä. Kuitenkin vain harmittavan harvat opiskelijat vastasivat kyselyyn, ja mielipiteiden saaminen opiskelijoilta olisi ollut tutkimuksen kannalta kaikkein tärkeintä. Joka tapauksessa niitä vastauksia, jotka tapahtumassa opiskelijoilta sain, käsittelen kvalitatiivisesti, vertaillen niitä keskivertokävijöiden vastauksiin.

	Käynyt operetissa aiemmin			Tulisi operettiin uudestaan				Tyytyväinen operetin hinnoitteluun				
	Kyllä	Ei	Ei vastausta	Kyllä	Ei	Ehkä	Ei vastausta	Kyllä	Ei	EOS	Ei vastausta	
Miehet ja naiset												
Ikä												
80-89 v.	8	1	0	8	0	0	1	8	1	0	0	
70-79 v.	38	3	0	39	0	1	1	33	1	5	2	
60-69 v.	34	0	0	34	0	0	0	28	1	4	1	
50-59 v.	10	1	0	11	0	0	0	11	0	0	0	
40-49 v.	4	0	0	4	0	0	0	1	0	3	0	
30-39 v.	0	4	0	4	0	0	0	3	0	1	0	
20-29 v.	0	2	0	0	0	2	0	0	0	2	0	
alle 20 v.	0	3	0	3	0	0	0	1	0	2	0	
Määrittelemättä	1	1	0	2	0	0	0	2	0	0	0	
Yhteensä	95	15	0	105	0	3	2	87	3	17	3	

Taulukko 2. Mies- ja naisvastaajien kokemus operetista ikäryhmittäin

100% kysymykseen vastanneista 80-90-vuotiaista naisista oli käynyt operetissa aiemmin, ja saman ikäisillä miehillä prosenttiluku oli 80%. Edelleen samat 100% naisista tulisi uudelleen, ja 100% vastanneista miehistä tulisivat uudelleen; yksi miespuolinen katsoja ei vastannut kysymykseen, tulisiko hän uudelleen vai ei. Kaikki 9:stä 80-90-vuotiaasta olivat tyytyväisiä operetin hinnoitteluun, paitsi yksi miespuolinen

vastaaja. Syy, miksi hinnoittelu ei miellyttänyt, ei käynyt vastauslomakkeessa ilmi. Oletettavasti eläkeläisvastaaja on mahdollisesti pitänyt lippua liian hintavana.

80-89-vuotiaat naiset ovat portaittaisen arviointitaulukon mukaan olleet saman ikäisiä miehiä tyytyväisempiä teosvalintaan, esiintyjiin ja ohjaukseen. Kysyttäessä esimerkiksi tyytyväisyyttä teosvalintaan asteikolla 1-5, naisten keskiarvo on 4,7 ja miesten 4. Operetin lavastukseen ja puvustukseen 80-89-vuotiaat miehet olivat kuitenkin tyytyväisempiä, vaikka kyseiset osa-alueet saivat muita osa-alueita heikomman arvioinnin. Naisten keskiarvotulos lavastukselle oli 3,7 ja puvustukselle 4. Miesten keskiarvotulos lavastukselle oli 3,8 ja puvustukselle 4,4.

Valtaosa 80-89-vuotiaista miehistä ja naisista oli kuullut operettiesityksestä perheeltä tai ystäviltä. Yksi oli saanut tietoa Turun Sanomista ja kaksi jätti vastaamatta avoimeen kysymykseen. Lisäksi melko moni kokonaisvastaajamäärästä käsitti kysymyksen: ”Kuinka kuulit operettiesityksessä?” eli minkälainen äänentoisto esityksessä mielestänne oli.

Prosentuaalisesti 70-79-vuotiaita vastasi kyselyyn eniten, joten voidaan olettaa, että suurin osa tavallisesta operettiyleisöstä koostui sen ikäisistä katsojista. Naisista 93% ja miehistä 92% on käynyt operetissa aiemmin.

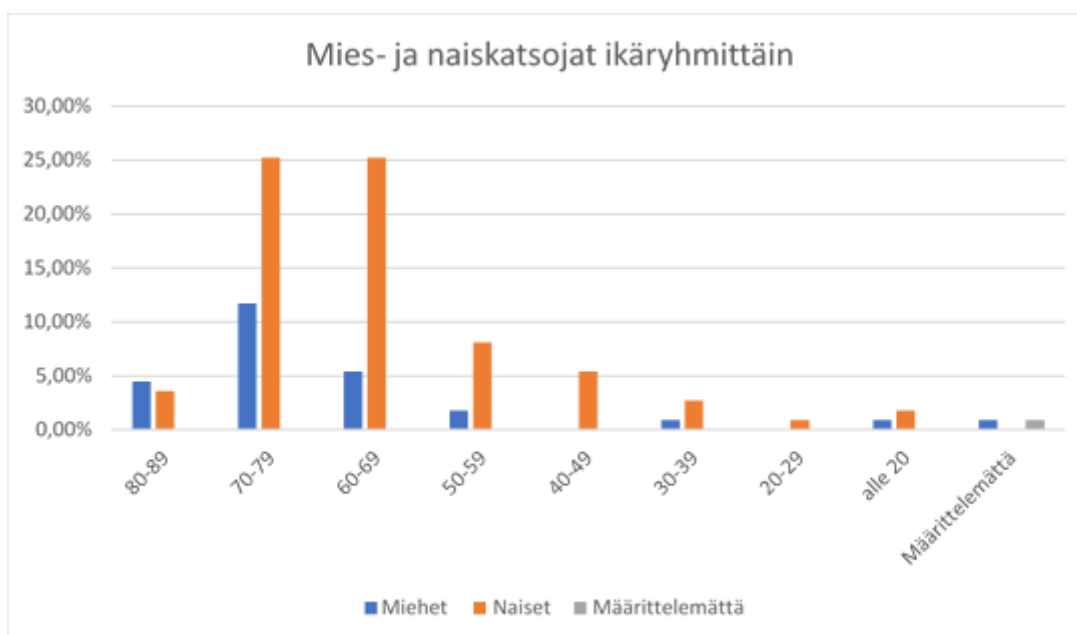
Miehistä 100% tulisi operettiin uudelleen. Naisista 92% tulisi operettiin uudelleen, 4% tulisi uudelleen ehkä ja 4% ei vastannut kysymykseen. Hinnoitteluun tyytyväisiä miehiä oli 85%. Naisista hinnoitteluun tyytyväisiä oli 79%. Naisten tyytyväisyystulokseen vaikuttaa huomattavasti se, että 4 henkilöä ei osannut arvioida tyytyväisyyttään lippujen hintaan ja 1 jätti kokonaan vastaamatta kysymykseen.

Myös 70-79-vuotiaiden arvio lavastuksesta oli huonompi kuin muiden operettiesityksen osa-alueiden. Tässä ikäluokassa miehet olivat kriittisempiä lavastuksesta. Arvioiden asteikolla 1-5 mieskatsojien keskiarvo lavastukselle oli 3,6 ja naisten 3,9. Puvustus ei kuitenkaan 70-79-vuotiaiden keskuudessa sen huonompaa arviota kuin muukaan osa-alueet. Keskimäärin naiset olivat kuitenkin tyytyväisempiä koko kokonaisuuteen.

70-79-vuotiaista miehistä 4 ja naisista 10 jätti vastaamatta kysymykseen, kuinka olivat kuulleet operetista. Valtaosa vastanneista oli saanut tiedon lehdestä, joko Turun Sanomista tai paikallislehdistä. Selkeästi 70-79-vuotiaat seuraavat mainontaa vielä enemmän lehdistä kuin esimerkiksi internetistä. Siksi lehdessä mainostamista kannattaa tulevaisuudessakin jatkaa. Vain kaksi naisvastaajaa oli saanut tiedon operetista internetin välityksellä.

Kaavio 1. Paperikyselyyn vastanneiden katsojien kokonaismäärä ikäryhmittäin.

Kaavio 2. Paperikyselyyn vastanneet mies- ja naiskatsojat suhteessa kokonaiskatsojamäärään.

60-69-vuotiaista miehistä ja naisista 100% oli käynyt operetissa aikaisemminkin, ja täydet 100% tulisivat myös uudestaan. Koska vastaajien otos kokonaiskatsojamäärästä on suhteellisen pieni, sillä perusteella tulosta ei voi yleistää kaikkien 60-69-vuotiaiden kokemukseksi.

82% naisista oli tyytyväinen operetin hinnoitteluun. Vain 4% vastanneista, eli yksi henkilö, oli tyytymätön hinnoitteluun, vaikka syytä on mahdoton arvioida. 83% miesvastaajista oli tyytyväinen lippujen hinnoitteluun, 7% eli yksi vastaajista ei osannut sanoa kokemustaan lippujen hinnoittelusta.

60-69-vuotiaat miehet ovat arvioineet teosvalinnan 80-89-vuotiaita ja 70-79-vuotiaita kriittisemmin. Asteikolla 1-5 miesten keskiarvo teosvalinnalle on ainoastaan 3,8. Naisten antama keskiarvo on kuitenkin hyvä 4,3. Kuten muissakin ikäluokissa, lavastus on saanut sekä miehiltä että naisilta heikon keskiarvon asteikolla 1-5. Naisten keskiarvo lavastukselle on 3,9 ja miesten 3,5. Naisten yleiskuva esityksestä oli parempi kuin miesten.

Valtaosa 60-69-vuotiaista mies- ja naiskatsojista kuuli operetista lehdestä. Saman verran katsojia oli saanut tiedon operetista myös perheeltä tai tuttavilta. Myös 60-69-vuotiaista vain 1 kyselyyn vastannut oli kuullut operetista internetin välityksellä.

Jo 50-59-vuotiaista on huomattavissa, mitä nuorempia kyselyyn vastanneet katsojat ovat, sitä vähemmän heitä on. Sen perusteella voidaan todeta, että suurin osa operetin kohdeyleisöstä on yli 60-vuotiaita.

50-59-vuotiaita miesvastaajia on ainoastaan kaksi. Sen vuoksi heidän arviotaan ei voi yleistää koko katsojakunnan 50-59-vuotiaisiin miehiin. Heistä 100% oli käynyt aiemmin operetissa, tulisi uudestaan ja oli tyytyväinen operetin hinnoitteluun. Naisista 89% oli käynyt operetissa aiemmin. Kuitenkin 100% heistä tulisi operettiin uudestaan ja lisäksi kaikki heistä olivat tyytyväisiä hinnoitteluun.

Miehiltä heikoimman arvioinnin saivat muista ikäryhmistä poiketen teosvalinta ja esiintyjät. Asteikolla 1-5 arvioiden teosvalinta sai keskiarvoksi 3,5 ja esiintyjät 3. Kuten aiemmin mainittu, kahden miehen mielipide tuskin edustaa kaikkien 50-59-

vuotiaiden miesten kuvaa operetista. Kokonaisuudessaan 50-59-vuotiaat naiset olivat tyytyväisempiä operettiin kuin saman ikäiset miehet. Kaikkien osa-alueiden keskiarvo asteikolla 1-5 oli yli 4.

Miehistä toinen kuuli operetista sanomalehdestä ja toinen internetistä. Saman ikäisistä naisista 33% oli saanut tiedon lehdestä, eli voidaan olettaa, että 50-59-vuotiaiden keskuudessa sanomalehdet ovat paras keino saada operetille näkyvyyttä. 22% naisista oli kuullut operetista ystävältä ja toinen 22% oli saanut tiedon edellisessä esityksessä.

40-49-vuotiaiden joukossa ei ollut lainkaan miesvastaajia, mikä saattaa kieliä myös operetin katsojakunnan muodostumisesta naisvaltaiseen suuntaan. Naisista 100% on käynyt operetissa aikaisemmin ja kaikki heistä tulisivat operettiin myös uudelleen. 50% oli tyytyväisiä operetin hinnoitteluun. 50% puolestaan ei osannut sanoa, ovatko he tyytyväisiä hinnoitteluun, mutta syy siihen on luultavasti se, että osa heistä oli saanut operettilipun lahjaksi.

40-49-vuotiaiden naisten mielestä operetin heikoimmat osa-alueet olivat lavastus ja puvustus. Arviointiasteikolla 1-5 lavastus sai keskiarvokseen 3,2 ja puvustus 3,6. Teosvalinta, esiintyjät ja ohjaus kurottelivat kaikki keskiarvoltaan yli 4:n.

67% naiskatsojista oli kuullut esityksestä perheeltä tai tuttavilta. Vain 17% oli saanut tiedon lehdestä, joten markkinoinnin merkitys 40-49-vuotiaiden vastausten analysoinnissa on varsin merkityksellinen.

30-39-vuotiaita nais- ja miesvastaajia on yhteensä neljä. Vaikka vastaajia on vähän, on huomattavaa, että heistä 100% prosenttia tulisi operettiin uudestaan, vaikka kukaan ei ole käynyt operetissa aikaisemmin. He ovat muodostaneet käsityskuvansa operetista taiteenlajina OperArtin Paganini-teoksen pohjalta. On mahdollista, että heillä on kokemuspohjaa muusta klassisesta musiikista ja oopperasta, mutta he eivät ole ennen käyneet katsomassa operettia livenä esimerkiksi näkyvyyden vähyyden tai taloudellisen tilanteensa vuoksi. Mikäli vastaus olisi saatu kaikilta operettia katsomassa olleilta 30-39-vuotiailta, uudelleen operetin pariin palaavia olisi voinut olla pro-

sentuaalisesti vähemmän. Neljän vastaajan perusteella mielipidettä ei voi yleistää kaikkiin 30-39-vuotiaisiin.

Miesvastaaja arvioin esiintyjät asteikolla 1-5 parhaiksi mahdollisiksi. Myös naisvastaajien keskiarvo esiintyjille oli täydet 5. On mielenkiintoista pohtia, miksi muita nuoremmat katsojat pitävät esiintyjä suuremmassa arvossa kuin vanhemmat katsojat. Johtuuko muita ikäryhmiä parempi arviointi kokemuksen tai vertailukohtien puutteesta? On merkittävää, että nuoremmat ensikertalaiset ovat tulleet avoimin mielin katsomaan operettia ja pystyneet nauttimaan klassisen laulajan tuottamasta äänestä niin paljon, että se on tehnyt heihin vaikutuksen.

Miesvastaaja arvioi puvustuksen ja ohjauksen operetin huonoimmiksi osa-alueeksi, joista molemmat saivat keskiarvokseen 3 asteikolla 1-5. Naisilta huonomman arvion sai jälleen lavastus, joka sai keskiarvokseen 3,3.

Vastaajista kolme, eli 75%, olivat tyytyväisiä operetin hinnoitteluun. 1 vastaajista, eli 25%, ei osannut sanoa oliko hän tyytyväinen lippujen hintaan vai ei. Mieskatsoja sai tiedon operetista Turun sinfoniaorkesterin nettisivuilta ja naisista kaikki kuulivat operetista perheeltä tai tuttavilta.

30-39-vuotiaiden vastaajien joukossa oli ensimmäiset opiskelijat. Miesvastaaja oli ostanut opiskelijahintaisen lipun, ja oli hintaan tyytyväinen. Oheistapahtumassa, eli lavakierroksella, hän ei ollut sillä hän ei ollut saanut siitä tietoa. Vastaaja toivoi, että oheistapahtumasta olisi saanut tietoa opiskelijalipun oston yhteydessä. Myös naisvastaajista yksi oli opiskelija, joka oli tyytyväinen opiskelijalipun hintaan, mutta ei ollut lavakierroksella eikä siksi osannut antaa kehittämissuhteita.

Voidaan todeta, että opiskelijat ovat olleet monesta operetin osa-alueesta asiasta samaa mieltä, kuin iäkkäämmätkin katsojat. Joko heillä on esimerkiksi perheen luoma pohja korkeakulttuurille tai he ovat saaneet muodostettua operetista kuvan täysin itse. Sen perusteella uskoisinkin, että ennakkoluulot ovat suurin este sille, miksi opiskelijat ja keski-ikäistä nuoremmat eivät käy operetissa yhtä paljon kuin ikäistään vanhemmat.

Kyselyyn vastanneet 20-29-vuotiaat mies ja nainen olivat mukana ryhmähaastattelussa. He antoivat esityksestä myös kattavampaa palautetta, jota käsittelen seuraavassa kappaleessa 5.5 Jälkihaastattelu.

Vastaajista kumpikaan ei ollut käyneet operetissa aiemmin, ja he arvioivat tulevansa ehkä uudelleen katsomaan operettia. Esitystä he pääsivät katsomaan minun kutsuvierainani, joten he eivät osaa sanoa tyytyväisyyttään lipun hintaan. Ryhmähaastatteluvaiheessa he olivat kuitenkin sitä mieltä, että opiskelijalipun hinnoittelu oli onnistunut.

Arvioinnissaan 1-5 vastaajat antoivat melko kriittisiä vastauksia. Lavastuksen he arvioivat 1:si asteikolla 1-5. Parhaimman arvioinnin sai ohjaus, joka sai arvosanakseen kiitettävän 4. Myös esiintyjät ja puvustus saivat keskinkertaisen keskiarvon, joka oli 3.

Kumpikin vastaaja oli opiskelija, mutta he eivät päässeet osallistumaan oheistapah-tumaan, ja siksi eivät osanneet sanoa konkreettisia kehittämisehdotuksia oheistapah-tumalle. Ryhmähaastattelussa kävi kuitenkin jo aiemmin ilmi, että heidän mielestään lavakierros olisi ollut toimivampi operetin jälkeen.

20-26-vuotiaiden arviointiin on varmasti vaikuttanut se, kyselyyn vastannut naispuoli-nen henkilö on valmistuva kulttuurituottaja, joka ajattelee tuotannollisia asioita myös alan ammattilaisen näkökulmasta.

Myös alle 20-vuotiaita mies- ja naiskatsojia vastasi kyselyyn yhteensä kolme. Myös-kään heistä kukaan ei ollut käynyt operetissa aiemmin, ja siitä huolimatta kaikki tulisi-vat uudestaan. Kaksi vastaajista ei osaa arvioida operetin hinnoittelua, mutta mu-kana ollut opiskelija oli tyytyväinen opiskelijalipun hintaan.

Kun alle 20-vuotiaita vastaajia on vähän, yksittäisen vastaajan mielipide korostuu, ja silloin tiedon yleistettävyyys heikkenee. Uskon kuitenkin, ettei operetissa ole ollut yh-teensä kovinkaan montaa alle 20-vuotiasta, ja tässä tapauksessa mielipiteen yleis-täminen voi olla perusteltua. Kaikki suomalaiset alle 20-vuotiaat tuskin kuitenkaan olisivat samaa mieltä operetista ja sen osa-alueista.

Teosvalinta, esiintyjät, puvustus ja ohjaus saivat kaikki tasaväkisen, hyvän keskiarvon 4,3 arviointiasteikolla 1-5. Ohjaus sen sijaan sai keskiarvoksi 3,6. On kiinnitettävä huomiota siihen, että katsojista nuorimmat ovat olleet vähemmän kriittisiä lavastuksen suhteen, ja pohdittava, mistä kyseinen ilmiö johtuu. Ovatko nuoremmat oikeasti pitäneet operetin lavastuksesta? Ovatko he olleet kykenemättömiä tai haluttomia yhden operetin osa-alueen kriittiseen arviointiin? Ovatko he kiinnittäneet huomiota muihin, itselleen tärkeämpiin asioihin?

Yksi vastanneista oli opiskelija, joka oli mukana myös oheistapahtumassa, eli lavakierroksella. Tarkempi kuvaus tilanteesta on aiemmin luvussa 5.2 Paganini-esitys. Opiskelija ei löytänyt oheistapahtumasta kehitettävää.

Kaikki alle 20-vuotiaat kuuluivat operetista perheen tai tuttavien kautta.

	Teosvalinta	Esiintyjät	Lavastus	Puvustus	Ohjaus
Miehet					
Ikä					
80-89 v.	4	4,4	3,8	4,4	4
70-79 v.	4,2	4,4	3,6	4,3	4,4
60-69 v.	3,8	4,3	3,5	4	4
50-59 v.	3,5	3	4	4	4
40-49 v.	0	0	0	0	0
30-39 v.	4	5	4	3	3
20-29 v.	0	0	0	0	0
alle 20 v.	4	4	4	4	4

Taulukko 3. Miesten keskiarvot operetin osa-alueista ikäryhmittäin

	Teosvalinta	Esiintyjät	Lavastus	Puvustus	Ohjaus
Naiset					
Ikä					
80-89 v.	4,7	4,7	3,7	4	4,7
70-79 v.	4,4	4,4	3,9	4,2	4,8
60-69 v.	4,3	4,6	3,9	4,2	4,2
50-59 v.	4,2	4,7	4	4,2	4,2
40-49 v.	4,2	4,3	3,6	3,2	4
30-39 v.	4	5	3,3	4,3	4,5
20-29 v.	3	2	1	2	4
alle 20 v.	4,5	4,5	4,5	4,5	3,5

Taulukko 4. Naisten keskiarvot operetin osa-alueista ikäryhmittäin.

Lähes kaikissa ikäryhmissä kyselyyn oli vastannut eniten naisia, minkä perusteella voidaan olettaa, että OperArtin esityksissä käy eniten 60-69- ja 70-79-vuotiaita naisia.

5.5 Jälkihaastattelu

Ryhmähaastatteluun osallistuneet

Haastateltavat kokivat esityksen kokonaisuudessaan onnistuneena, mutta havaitsivat kuitenkin jonkin verran kehitettävää.

He olisivat toivoneet, että opiskelijoille tarjottava operetti olisi ollut jokin tunnetumpi teos. Esimerkiksi haastateltavat antoivat Emmerich Kálmánin kuuluisan operetin Mustalaisruhtinatar, joka esitettiin Turun konserttitalossa seuraavana päivänä. Tunnetumpaan operettiin olisi haastateltavien mielestä ollut helpompi tutustua, ja myös kokemuksia muiden kanssa olisi ollut mielenkiintoista verrata. (H1, H3.)

Osa esiintyjistä eivät heidän mielestään sopineet ammattimaisesti tuotettuun teokseen, vaan näytteleminen oli harrastajateatterimaista. Myös lavasteet olisivat heidän mielestään kaivanneet parannuksia; ne olivat kyseiseen teokseen liian vaatimattomat ja lavasteiden takaa näkyi, kun esiintyjät vaihtoivat paikkoja. Myös lavasteiden vaihdot kesken esityksen tuntuivat haastateltavista kömpelöiltä. (H1, H3.)

Lavasteet saivat eniten negatiivista palautetta riippumatta iästä ja sukupuolesta, ja siksi oli erittäin tärkeää, että sain haastateltavilta myös konkreettisempaa näkökulmaa siitä, mitä korjattavaa lavasteissa oli.

Haastateltavien mielestä ei myöskään ollut hyvä, että esiintyjät olivat väliajalla lämpimässä keskustelemassa asiakkaiden kanssa. Heidän kokemuksensa mukaan se ikään kuin rikkoi esityksen illuusion. (H1, H3.) Suurin osa katsojista on kuitenkin sitä mieltä, että on mukavaa, kun esiintyjät tulevat lähemmäs yleisöä. Ristiriita kahden mielipiteen välillä voitaisiin kuitenkin häivyttää esitysten jälkeen pidettävillä meet and greet -tilaisuuksilla, jotka olisivat tarkoituksellisesti järjestettyjä kohtaamismahdollisuuksia,

joihin osallistumisesta katsoja saa itse valita. Siinä kuitenkin kohdataan kääntöpuoli Suomen konserttisalien korkeista tilavuokrista, joissa ylimääräiset tunnit voivat maksaa tuottajalle useita kymmeniä, ellei satojakin euroja lisää.

Ryhmähaastatteluun osallistuneilta eniten kehuja saivat pääesiintyjät, jotka ”olivat erittäin taitavia ja todella osasivat laulaa” ja ”orkesteri oli ehdottoman mahtava” (H1, H3). Heidän palautteensa kiteytyi toiveikkaaseen lauseeseen: ”Tulemme mahdollisesti vielä uudestaan” (H1, H3).

Opiskelijan palaute Lohjan Paganini-esityksestä

Haastattelin sähköpostitse myös Lohjalla 15.4. Paganini-operettiin osallistunutta 23-vuotiasta miespuolista opiskelijaa, joka oli ostanut kyseiseen esitykseen opiskelijahintaisen lipun. Vaikka hän osallistuikin Turun esityksen sijaan toiseen Paganini-operetin näytökseen, pidin mielekkäänä haastatella myös häntä, sillä tutkimuksen tarkoitus on selvittää, kuinka 18-30-vuotiaat 3. asteen opiskelijat kokevat operetin. Jälkihaastatteluun osallistunut oli tutkimuksen otokseen sopivan ikäinen, ja siksi hyvä tiedonantaja.

Jälkihaastatteluun osallistunut oli ensimmäistä kertaa operetissa, sillä omien sanojensa mukaan hänellä ei ole aiemmin ollut aikaa käydä katsomassa operettiesityksissä. Vastauksen perusteella vaikuttaa siltä, että hänellä kuitenkin on ollut tiedossa, minkälainen esittävän taiteen muoto operetti on. Samasta vastauksesta voidaan päätellä, että myös muut esittävän taiteen muodot, kuten konsertit, teatterit ja ooppera ovat jääneet vastaajan elämässä vähemmälle huomiolle.

Jälkihaastatteluun vastannut tulisi mielellään uudelleen katsomaan operettia, varsinkin jos esitysten lipun hinnat pysyvät opiskelijoille yhtä kohtuullisina. Paganini-operetin opiskelijahinta oli 21 euroa.

Jälkihaastatteluun vastannut on sitä mieltä, että korkea lipunhinta kyseenalaistaa operettiin menemistä, kuten ryhmähaastatteluun ja sähköpostihaastatteluun vastanneetkin. Esintyjävalinnat eivät kuitenkaan vaikuta päätökseen, lähteekö hän katsomaan operettia vai ei.

Toisaalta vastaaja kuitenkin kuuli Paganini-operetista tuttavaltaan, joka soitti operetin orkesterissa, joten hänen täytyy tuntea klassisen musiikin alaa ja alan esiintyjä jonkin verran.

”Kyselen, kun haluan tietää uusista tapahtumista”, vastaaja kertoo. Hän ilmeisesti tarkoittaa, että hänen lähipiirissään on kulttuuritapahtumia seuraavia ja tapahtumissa aktiivisesti käyviä henkilöitä, jotka voivat suositella hänelle esittävän taiteen esityksiä.

Jälkikyselyyn vastannut antoi operetin jokaiselle osa-alueelle (teosvalinta, esiintyjät, lavastus, puvustus, ohjaus) arvioksi 5 asteikolla 1-5. Valitettavasti hän ei tarkemmin eritellyt syitä, mitkä hänen arvioonsa vaikuttivat. Vastauksesta päätellen vastaaja on kuitenkin ollut tyytyväinen esitykseen kokonaisuutena.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Operetti on Suomessa taiteenlaji, jonka puolesta taiteilijat kuten Tamara Lund ja Jyrki Anttila ovat joutuneet kamppailemaan operetin kulta-ajan, eli 20-30-luvun, jälkeen. Erityisesti operettia varten perustetut teatterit ja tapahtumat ovat ajautuneet karille tuotannollisista syistä.

Suomessa operettiyleisön keski-ikä on nykyään 60-70 vuotta. Keski-Euroopassa, esimerkiksi Ranskassa, operetissa kävijöiden keski-ikä on 40-50 vuotta esimerkiksi Pariisin oopperan 2016-2017 vuosikertomuksen mukaan.

Stuart Köhlerin (Yle Häme 2011) sanoin operetti ei ole Suomessa juuri koskaan kuulunut nuorten kulttuurielämään, vaikka se on 1900-luvun puolivälin tienoilla olla suosittua myös nuoremman ikäpolven keskuudessa. Operetin suosion vähenemiseen on vaikuttanut tarjonnan, kuten televisio- ja elokuvatarjonnan ja kevyen musiikin tarjonnan, lisääntyminen.

Myös suomalainen valtamedia on jättänyt operetin liian vähälle huomiolle. Maija Anttilan (2018) mielestä vielä tänäkin päivänä suuri yleisö tottuisi siihen, mitä sille tarjotaan. Hänen mukaansa operettia pitäisi sen takia esittää televisiossa ja soittaa suurilla radiokanavilla. (Anttila 2018.)

Pelkästään termi ”operetti” on nuorille vieras ja jopa negatiivisia konnotaatioita herättävä, koska operetti ei ole näkyvillä nuoren väestön seuraamissa informaatiokanavissa. Siksi he eivät myöskään osaa hakeutua operettiesitysten pariin.

Oheisohjelman tai muun elämyksellisyyden järjestämisellä operettiesityksen yhteyteen ei vaikuta tutkimuksen mukaan olevan merkitystä sille, lähtevätkö nuoret aikuiset katsomaan operettia vai eivät. Näkyvyyden lisäksi operetissa käymiseen nuorilla aikuisilla vaikuttaa lipun hinta. Varsinkin opiskelijoiden tavoittamiseksi tarjolla täytyy olla opiskelijahintaisia lippuja.

Koska opiskelijat vaativat erittäin edullisia pääsylippuja kiinnostuakseen tapahtumista, se antaa OperArtille melko vähän mahdollisuuksia tarjota taloudellisesti saavutettavia operettiesityksiä nuorille. OperArt ei saa rahallista tukea valtiolta eikä yksityisrahoittajilta, vaan toimii täysin esitysten tuottojen varassa. OperArtilla on kuitenkin mahdollisuus hakea eri säätiöiltä apurahaa, jotta nuorille voidaan tarjota kulttuuriesityksiä heille sopivaan hintaan.

Ryhmähaastattelu ja sähköpostihaastattelu toivat esiin sen, että vanhempien sekä ystäväpiirin kulttuuriharrastukset vaikuttavat suuresti siihen, minkälaista kulttuuria nuori aikuinen itse kuluttaa. Koska vanhemmat eivät ole vieneet haastateltavia operettiin heidän ollessa pieniä, he eivät ole saaneet kosketuspohjaa kyseiseen taiteenmuotoon. Toisaalta sukupuoli, koulutusala tai ammatti eivät suoranaisesti vaikuta olevan merkityksellisiä tekijöitä sille, minkälainen kokemus 3. asteen opiskelijoilla operetista on.

Haluaisin työssäni henkilökohtaisesti pystyä tuoda esiin avomielisyyden tärkeyttä uuteen taiteenalaan tutustumisessa. Erityisesti nuorien aikuisten olisi mielestäni tärkeää lakata arvioimasta itseään huonoksi taiteentuntijaksi tai -ymmärtäjäksi, ja ottaa operettikokemus rohkeasti vastaan.

Loppujen lopuksi tutkimustyö ei tuonut esiin tuloksia, jotka eivät olisi olleet aiemmin pääteltävissä. Tutkimus kuitenkin vahvisti tiedon siitä, että Suomen operettikenttä on nuorille aikuisille vieras alue, ja heitä on haastavaa motivoida tutustumaan siihen. Positiivisena näkökulmana on kuitenkin se, että kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat, jotka Paganinin markkinointi tavoitti, haluavat tulla katsomaan operettia uudelleen.

LÄHTEET

- Almila, Atso 2014. Kansan oopperan lähestymisen tie. Teoksessa Olemme oopperamaa. Suomalaisen nykyoopperan synty ja kohtalo (toim. Albrecht, Elke & Forsius-Schibli, Eeva-Taina 2014). Kulttuuriosuuskunta Vehrä.
- Anttila, Maija 2018. Suullinen tiedonanto. Viitattu 4.5.2018.
- Anttila, Jyrki 2018. Yksityisviesti. Viitattu 26.4.2018.
- Budapesti Operettszínház 2018a. Programme. Viitattu 2.5.2018.
<http://www.operett.hu/operett.php?pid=schedule>
- Budapesti Operettszínház 2018b. The theatre. Our theatre. 2.5.2018.
<http://www.operett.hu/operett.php?pid=read&hld=317>
- Eurostat 2009. Youth in Europe. A statistical portrait. Viitattu 6.5.2018.
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5716032/KS-78-09-920-EN.PDF/1e9dd987-1471-4a05-b449-46c81bc1766c>
- Hakala, Heikki 2015. HS blogi. Operetti on vaikea laji.
<https://www.hs.fi/blogi/heikinherkut/art-2000002836412.html>
- Heikkilä, Riie 2015. Suomalainen maku ja kulttuurin kuluttamisen valikoituneisuus. Teoksessa Ei-kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla (toim. Lindholm, Arto 2015). Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Inter Arts 2008. Access of Young People to Culture. Final report. Viitattu 6.5.2018.
<http://www.interarts.net/descargas/interarts1834.pdf>
- Komische Oper Berlin 2017. Under 30? <https://www.komische-oper-berlin.de/en/tickets/under30/>
- Komische Oper Berlin 2018a. What's On. Viitattu 30.4.2018. <https://www.komische-oper-berlin.de/en/whats-on/schedule/2018-04/?scrollTo=2018-04-30-p604>
- Komische Oper Berlin 2018b. Children and young people. Viitattu 30.4.2018.
<https://www.komische-oper-berlin.de/en/discover/children-and-young-people/>
- Komische Oper Berlin 2018c. Selam Opera. Viitattu 2.5.2018. https://www.komische-oper-berlin.de/en/discover/selam_opera/
- Koskenmaan Kartanon Kulttuurikeskus 2018. Hilikka Kinnunen. Viitattu 3.5.2018.
<http://www.koskenmaankartano.fi/hilikka-kinnunen.html>
- Köhler, Stuart 2011. Uusi ihana operetti. Hipputeos: Tuusula.
- L'Opera de Paris 2017. Season report 2016-2017.
<https://publishpaper.com/demo/7.0/fr/operaweben/files/html5/index.html>
- Lund, Tamara 2000. Lohikäärmeen pahvikulissit. Kustannusosakeyhtiö Otava: Helsinki.
- Magyar Állami Operaház 2018a. Programme. Repertoire. Viitattu 2.5.2018.
<http://www.opera.hu/programme-fw/repertoire>
- Magyar Állami Operaház 2018b. Youth Performances. Viitattu 2.5.2018.
<http://www.opera.hu/youth-performances>

- New World Encyclopedia 2015. Operetta. Viitattu 26.4.2018.
<http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Operetta>
- OMIA Operetta Made in Austria 2018. Viitattu 8.2.2018. <http://www.o-mia.com/en/>
- Opera Vision 2018. About the project. Viitattu 7.5.2018.
<https://operavision.eu/en/about-project>
- Operetta Research Center 2017. <http://operetta-research-center.org/>
- Pyrrö, Laura 2018. Yksitysviesti. Viitattu 5.5.2018
- Suomen Kansallisooppera- ja baletti 2018. Yleisimmät kysymykset. Viitattu 3.2.2018.
<http://oopperabaletti.fi/yleisimmat-kysymykset/>
- Tieteen termipankki 2015. Operetti.
http://tieteentermipankki.fi/wiki/Esitt%C3%A4v%C3%A4t_taideet:operetti
- Tilastokeskus 2010. Aikuiskoulutustutkimus 2006. Taulukko 1. Teatterissa, konsertissa, oopperassa, baletissa tai tanssinäytöksessä käyminen vuoden aikana sukupuolen mukaan vuonna 2006 (25–64-vuotias väestö), %.
http://www.stat.fi/til/aku/2006/05/aku_2006_05_2010-02-04_tau_001_fi.html
- Tilastokeskus 2011. Ajankäyttötutkimus 2009. Liitetaulukko 4. Oopperassa käyminen 1981, 1991, 1999, 2002 ja 2009, miehet ja naiset yhteensä, %.
http://www.stat.fi/til/akay/2009/03/akay_2009_03_2011-05-17_tau_004_fi.html
- Tuomaala, Tomi 2013. Operettiteatteri Bravo menee konkurssiin. Viitattu 13.12.2017.
<https://www.ksml.fi/keski-suomi/Operettiteatteri-Bravo-menee-konkurssiin/212558>
- Turun Sanomat 2007. Operetti palaa Kansallisoopperan ohjelmistoon. Viitattu 12.12.2017.
<http://www.ts.fi/kulttuuri/1074197290/Operetti+palaa+Kansallisooppera+n+ohjelmistoon>
- Turun Sanomat 2008. Uusi operettiteatteri syntynyt. Viitattu 13.12.2017.
<http://www.ts.fi/kulttuuri/1074253097/Uusi+operetti+teatteri+syntynyt>
- Yle Häme 2011. Operetti on satua aikuisille. Viitattu 15.3.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-5354042>

LIITTEET

Liite A: Ryhmähaastattelun ja sähköpostihaastattelun runko

Ikä:

Sukupuoli:

Paikkakunta:

Opiskelija: Kyllä / Ei (Lihavoi valitsemasi vaihtoehto)

Tutkin opinnäytetyössäni, miksi operettiyleisöt ikääntyvät eivätkä uudistu, ja kuinka nuoria (18-30-vuotiaita opiskelijoita) voitaisiin saada operettiyleisöksi.

Viitatessani haastattelussa kokeiluun, tarkoitan Franz Leharin Paganini - operetin esitystä Turun konserttitalossa 17.3. Toteutan esityksen yhteydessä kokeilun, jonka tarkoituksena on tavoittaa opiskelijat Turun korkeakouluista. (Lisätietoja kokeilusta erillisenä liitteenä.)

Oletko koskaan käynyt operetissa?

Perustelu, miksi olet/et ole käynyt.

Oletko käynyt oopperassa, teatterissa tai klassisen musiikin konserteissa?

Perustelut, miksi olet/et ole käynyt.

Kuinka paljon hinta vaikuttaa kulttuuritapahtumissa käyntiin?

Mikä olisi mielestäsi sopiva lipunhinta operettiesitykselle? (Kokeilun liput ovat opiskelijoille puoleen hintaan 21€, norm. 42,50€)

Mitä somekanavia seuraat?

Mitä kautta otat selvää / kuulet itseäsi kiinnostavista tapahtumista?

Mitä kautta mieluiten kuulisit operettiesityksistä?

Kuinka paljon esiintyjävalinnat vaikuttavat päätökseesi käydä tapahtumissa?

Vaikuttaako se myös operetissa käymiseen?

Pitäisikö operettiesityksen rinnalla mielestäsi olla oheisohjelmaa, jotta se olisi kiinnostavaa nuorille aikuisille?

Mitä meiltä olet kokeilusta? Kehittämisehdotuksia?

Liite B: Turun konserttitalon esityksissä jaettu asiakaspalautelomake

17.3.2018

**OPERART OY
ASIAKASKYSELY**

Pyydämme, että täytät kyselylomakkeen väliajalla tai tapahtuman päätyttyä, ja jätät sen Turun konserttitalon uloskäynnillä sijaitsevaan laatikkoon.

Vastaamalla kyselyyn voit halutessasi osallistua hemmottelulahjakortin arvontaan (arvo 50€) Parturi-kampaamo ja kauneushoitola 11. hetkeen (Forum Turku, Linnankatu 11). **Arvonnan tietoja ei yhdistetä kyselyn vastauksiin, eli kyselyvastaukset käsitellään nimettöminä.**

Kyselyn vastauksia käytetään OperArt Oy:n operettielämysten kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Lisäksi vastauksia käytetään aineistona Turun Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyöhön.

Ikä: _____

Sukupuoli: _____

Asuinpaikka: _____

(EOS = en osaa sanoa)

Oletko käynyt operetissa aikaisemmin?	Kyllä	En	
Tulisitko operettiin uudestaan?	Kyllä	En	Ehkä
Oletko tyytyväinen esityksen hinnoitteluun?	Kyllä	En	EOS
Oletko tyytyväinen operetin sisältöön? (1: erittäin tyytymätön, 5: erittäin tyytyväinen)			
Teosvalinta:	1	2	3 4 5 EOS
Esiintyjät:	1	2	3 4 5 EOS
Lavastus:	1	2	3 4 5 EOS
Puvustus:	1	2	3 4 5 EOS
Ohjaus:	1	2	3 4 5 EOS

Miten kuulit operettiesityksestä? _____

Vastaa alla oleviin vain, jos olet opiskelija:

Oletko tyytyväinen opiskelijalipun hintaan?	Kyllä	En	EOS
Olitko mukana oheistapahtumassa, eli lavakerroksella?	Kyllä	En	
Pitäisikö oheistapahtumaa kehittää jollain tavalla?	Kyllä	En	EOS

Jos vastasit kyllä, miten? _____

Jos haluat osallistua arvontaan, jätä alle yhteystietosi, niin voimme ilmoittaa sinulle arvonnän tuloksista. Arvonta suoritetaan 26.3.2018.

Puhelin ja/tai sähköposti: _____

Kiitos vastauksestasi!